

99. заседание

Вторник, 16 юний 1925 година

(Отворено отъ подпредседателя д-ръ Б. Вазовъ, въ 15 ч. 40 м.)

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) Отварямъ заседанието.

(Отъ заседанието сж отсъствуваха следнитѣ народни представители: Возвелиевъ Константинъ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Славейко, Велиновъ Тончо, Влайковъ Тодоръ, Георгиевъ Додю, Геровъ д-ръ Борисъ, Гоговъ Дѣлчо, Тодоровъ, Горбановъ Иванъ, Господиновъ Асенъ, Господиновъ Христо I, Гочевъ Стефанъ, Дановъ Григоръ, Димитровъ Парашкевъ, Димитровъ Стойко, Думановъ Тончо, Давидовъ, д-ръ Хаимъ Исаковъ, Желѣзковъ Петъръ, Илиевъ Иванъ, Йордановъ Сава, Караивановъ Иванъ, Караджуловъ Иванъ, Колевъ Михаилъ Монаевъ, Косовски Георги, Къчевъ Кънчо, Лулчевъ Коста, Лазовъ Стоянъ, Манафовъ Христо, Мангърровъ Димитъръ, Марковъ Михо, Марковъ Никола, Мишовъ Петъръ, Мирски Христо, Мошановъ Стойчо, Мушановъ Никола, Нейковъ Димитъръ, Никифоровъ Стоянъ, Николовъ Върбанъ, п. Николовъ Маринъ, Панайотовъ Тодоръ, Парасковъ Василъ, Пастуховъ Кръстю, Пенчевъ Петъръ, Петрини Николай, Петровичъ Петъръ, Петровъ Иванъ, Петровъ Койчо, Поповъ Владимиръ, Поповъ Георги, Поповъ Христо, Реджовъ Григоръ, Савовъ Николай, Сакжовъ Янко, Славейковъ Христо, Славковъ Христо, Сребърниковъ Никола, Стефановъ Велико, Стоилковъ Таско, Стойчевъ Иванъ Илиевъ, Терзиевъ Иванъ, Хаджиевъ Никола, Харизановъ Иванъ, Хрелопановъ Иванъ, Христовъ Александъръ, Чолаковъ Стефанъ, Черневъ Иванъ, Яламовъ д-ръ Георги и Яневъ Димитъръ)

Разрешенъ е отпускъ на следнитѣ г. г. народни представители:

- На г. Христо Михайловъ — 1 день;
- На г. Димитъръ Тодоровъ — 1 день;
- На г. Велико Стефановъ — 4 дни;
- На г. Иванъ Черневъ — 4 дни;
- На г. Александъръ Христовъ — 2 дни;
- На г. Христо Славейковъ — 5 дни;
- На г. Христо Пуневъ — 3 дни;
- На г. Тодоръ Влайковъ — 3 дни;
- На г. Йосифъ Марулевъ — 1 день;
- На г. Асенъ Господиновъ — 2 дни.

Следующитѣ г. г. народни представители искатъ отпускъ, но понеже сж се ползували сж такъвъ повече отъ 20 дни, съгласно правилника, трѣбва да питамъ Събранието.

Народниятъ представителъ г. Николай Алексиевъ, който се е ползувалъ досега съ 21 день отпускъ, моли да му се извинятъ отсъствието на 9 и 10 юний, понеже билъ призванъ при съдебни следователъ въ Свищовъ. Които сж съгласни да му се извинятъ тия отсъствия, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Никола Марковъ, който се е ползувалъ досега съ 19 дни отпускъ, моли да му се разреши още 3 дни отпускъ по домашни причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Иванъ Терзиевъ, който се е ползувалъ досега съ 19 дни отпускъ, моли да му се разреши още 3 дни отпускъ по домашни причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Христо Славковъ, който се е ползувалъ досега съ 18 дни отпускъ, моли да му се разреши още 10 дни отпускъ по случай смъртъ и болестъ въ дома му. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Съ-

бранието приема.

Народниятъ представителъ г. Христо Поповъ, който се е ползувалъ досега съ 19 дни отпускъ, моли да му се разреши още 3 дни отпускъ по домашни стопански причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Михо Марковъ, който се е ползувалъ досега съ 32 дни отпускъ, моли да му се разреши още 20 дни отпускъ по болестъ. Той е представилъ медицинско свидетелство отъ д-ръ Бойчевъ, че страда отъ болестта ревматизъмъ, физически билъ доста слабъ и ималъ нужда отъ 20 дни отпускъ. (Оживление)

М. Донсузовъ (с. д.): Болестта му е друга.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншинство, Събранието не приема.

Народниятъ представителъ г. Стефанъ Гочевъ, който се е ползувалъ досега съ 26 дни отпускъ, моли да му се разреши още 10 дни отпускъ по случай смъртъ въ семейството му. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Господинъ Продашовъ, който се е ползувалъ досега съ 17 дни отпускъ, моли да му се извинятъ отсъствието за 4 дни — отъ 9 до 12 т. м., по важни домашни причини. Които сж съгласни да му се извинятъ тия отсъствия, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Самоволевскиятъ народенъ представителъ г. Петъръ Алекоу е отправилъ питане къмъ г. министра на финанситѣ. Това питане се отнася до разпредѣлението на 330-милионния кредитъ, гласуванъ отъ Народното събрание за подобрене положението на държавнитѣ служители. Г. Алекоу пита г. министра на финанситѣ, първо, не счита ли, че съгласно текста на чл. 1 точка 16 отъ закона за бюджета на държавата, при разпредѣлението на този кредитъ, мнението на бюджетарната комисия трѣбваше да бѣде взето предъ видъ, и второ, не счита ли, че съ приетия начинъ за разпредѣление на 330-милионния кредитъ правителството е опетравдало повече отъ половината държавни служители и е отрекло депозицията, съсимпателния за здравето, крайно полезния и заслужаващия по-голямъ респектъ трудъ на желѣзничари и телеграфопощеници. Преписъ отъ това питане ще се изпрати на г. министра и той ще отговори.

Съобщавамъ, че сж постъпили:

Отъ Министерството на външнитѣ работи и на изповеданията — проекторешение за одобрение на подписаната въ София на 6 юний 1925 г. конвенция за взаимно безплатно подпомагане на белнитѣ болни между България и Чехословацката република;

Отъ Министерството на финанситѣ — законопроектъ за процентенъ данъкъ върху тютюня;

Отъ Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ — законопроектъ за постройка и издрѣжка на санаториумъ и почивни станции за служителитѣ по пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ.

Тѣзи законопроекти и проекторешението ще ви се раздадатъ.

Г. министъритѣ на войната ще отговори на питането на г. Кръстю Пастуховъ отъ 5 юний 1925 г.

Понякоже г. Пастуховъ отсъствува, има думата народническият представител г. д-ръ Петъръ Джидровъ да развие питането.

Д-ръ П. Джидровъ (с. д): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Нашата парламентарна група отправя питане къмъ г. министърътъ-председателя и къмъ г. министра на войната, за да бъде обяснено на народното представителство, да ли не е възможно, въ запитаната стопанскиятъ, политическиятъ и държавниятъ интереси, да се ликвидира съ военното положение. Въ това питане се изтъква необходимостта да се премахне цензурата, а така също и запрещението на политическиятъ събрания.

Като отправяме това питане, не искаме да поставимъ на критика вашата дейност, действителността на Парламента, който одобри указа за обявяване страната въ военно положение. Г. г. народни представители! Както вие, така и ние много добре знаемъ, че военното положение е една изключителна мѣрка; но широкъ страна не бива да продължава да живѣе въ военно положение, щомъ опасността, която го е наложила, по конституцията, е премахната. Когато ние гледаме на военното положение като на едно право на държавата, къмъ което се прибѣгва при изключителни условия, установени въ самата конституция, всички народни представители, билъ той отъ меньството или отъ болшинството, има право да пита правителството, което контролира и регулира живота, да каже: съществуватъ ли още изключителните условия, които оправдаватъ съществуването на военното положение, не е ли време да се премахне то, за да заживѣемъ нормаленъ животъ?

Г. г. народни представители! Вториятъ пунктъ отъ нашето питане, който се касае до цензурата, като че ли става безпредметенъ, предъ видъ на обстоятелството, че правителството е разпоредило вече да се влигне цензурата. Това го знаемъ отъ факта, че по вестниците нѣма бѣли полета отъ цензурата и отъ увеломението, което г. г. министритъ съ направили частно. Но азъ мисля, че когато правителството смекчава условията на тежкия изключителенъ животъ, хубаво е да прави и декларации въ Парламента, щомъ той заседава, за да бъде народното представителство, а така също и обществото, официално осведомявано.

Сега чувамъ, че правителството било даля разпоредено да се позволятъ и политически събрания: нѣжко пъкъ ми казватъ, че разпоредяването се отнася само до партийни организационни събрания — значи не до публичните политически събрания. Това разбира се, ще има да го чуемъ отъ г. министра и зарали това по тоя въпросъ азъ мога да кажа нѣколко думи общо въ връзка съ питането.

Г. г. народни представители! Азъ съмъ ималъ и другъ пъкъ случай да посочвамъ тукъ, че у насъ военното положение се разбира превратно: превратно го разбира правителството.

Д. Митовъ (д. ст): (Възвръща пѣщо)

Г. Пенчевъ (с. д): Чамай да се накаже ба.

Председателствуващъ дръ Б. Вазовъ: Моля, г-да.

Д-ръ П. Джидровъ (с. д): Г. г. народни представители! Излишно е това смущение. Ако военно положение значи единъ човѣкъ да убие всички ни тукъ, то е друга работа. Трѣбва най-малко депутатитъ да знаятъ какво пѣщо е военно положение и особено юриститъ да не спонятъ, когато се обявява какво пѣщо е военно положение. Военното положение не е едно случайно състояние: то е едно положение, установено отъ конституцията, то е едно въобще право на държавата за запитане. И когато искамъ да подчертая това, когато искамъ да определямъ понятието „военно положение“, азъ мисля, че на тая тема никой народенъ представител не трѣбва да ме пресича.

И. Лънаовски (д. ст): Въ различни времена различно се тълкува това понятие.

Д-ръ П. Джидровъ (с. д): Тамъ е опасността, че въ различни времена различно се тълкува това понятие. Азъ искамъ да изтъкна, г. г. народни представители, че военното положение е върховно право на заплата на държавата, но установено по конституцията, а не произволно. И когато едно правителство иска да прибѣгне до военно положение, то ще трѣбва да сложи въпроса предъ Парламента, съ законъ да обяви страната въ военно положение. Това не е една правителствена мѣрка; това не е действително,

които управителните органи могатъ сами да извършатъ, а трѣбва Народното събрание чрезъ законъ да обяви страната въ военно положение. Ако Народното събрание не заседава, казва конституцията, правителството, подъ обща отговорност на всички министри, има право да прибѣгне къмъ него, но при условие, че въ петъ дни трѣбва да свика Парламента, за да се произнесе. Значи въ конституцията сж предвидени всички гаранции за въ случай, когато страната трѣбва да бъде обявена въ военно положение — едно изключително, много сериозно положение — и Парламентътъ, заедно съ правителството, трѣбва да вярдатъ тѣзи гаранции.

Кога се обявява военно положение — конституцията го казва. Вие намѣрихте, че сж малко условията за обявяване страната въ военно положение и го обявихте. Но азъ искамъ, г-да, да кажа, че туй изключително право на правителството и на Парламента, да обявява страната въ военно положение, ясно определено въ конституцията, у насъ се разбира превратно — това ми е мисълта — разбиратъ го превратно правителства, разбиратъ го превратно депутати, разбира го превратно и обществото. Но единъ такъвъ Парламентъ, като сегашниятъ, изключенъ все отъ интелигентни, просвѣтени хора, би трѣвало да дойде до едно правилно разбиране на това, какво собствено е военно положение. Ами конституцията ни го казва. Когато се каже „военно положение“, у насъ го разбиратъ да не се движимъ по улицитъ, да не можемъ отъ градъ на градъ свободно да отиваме, да си валимъ легитимационни карти, да се фотографиратъ стотини хиляди хора да се правятъ специални разходи: къмъ всичко това трѣбва да туримъ суспендирането свободата на печата и свободата на събранията. Азъ искамъ да ви кажа, г. г. народни представители, че конституционно не могатъ да се изведатъ подобни резултати отъ факта на обявяване военно положение. Конституцията казва, че когато се обяви военно положение, въ цялата страна или въ частъ отъ нея — споредъ това, какъ е обявено военното положение — действуватъ военно-полевитъ сѣдилища. Конституцията, като дава право на Парламента или на правителството да прибѣгне къмъ военно положение, иска да каже, че въ такъвъ случай се суспендира редовната правосъдна служба на държавата за даденъ родъ престѣпления — тѣзи престѣпления ставатъ подлежащи на изключителните сѣдилища, наречени военно-полеви.

Ако всичко това е така, ако така трѣбва всички да разбираме военното положение, тогава, г. г. народни представители, цензурата, административните мѣрки за движението по улицитъ, за преминаването отъ градъ въ градъ, запрещението на публичните събрания не се покриватъ съ военното положение. Едно правителство, което обявява военно положение, трѣбва да бъде готово да поеме отговорността предъ Парламента и предъ обществото и да каже: ограниченитъ времето за движение по улицитъ, въведохъ полицейския часъ до 7 1/2 или 8 ч. по тѣзи и тѣзи важни съображения. Ние нѣма да упрекаемъ правителството, че следъ агентата не е позволило движението по улицитъ, защото това е най-обикновената административна мѣрка, за да възпрепятствува на ония страховити движения, които могатъ да настѣпятъ и за които не знаемъ каква подготовка има този, който конспирира. Но това е упражнение на полицейската служба, г. г. народни представители, което може да продължава докогато съществува тая опасност. И когато се действуватъ полицейски, тогава вече похваля отговорността на г. министра на вътрешните работи, който трѣбва да даде специални нареждания из цялата страна да не се злоупотѣблява чрезъ полицейскитъ запрещения на свободата на движение и на свободата на действия.

Не бихъ искалъ да слушамъ мои другари, напр. отъ Севлиево, да разправятъ за разпоредяванията на властитъ тамъ, до 7 ч. да бъдатъ угасени лампитъ по къщитъ, и ако не бъдатъ угасени, да навлизатъ стражаритъ въ къщитъ и да арестуватъ хората. Тия мѣрки не се налагатъ отъ военното положение. Командантитъ, военнитъ началници или административните органи, които упражняватъ държавната властъ въ известно мѣсто, г-да, не сж тамъ тирани, не сж всевластни при военно положение. Военното положение може да се оправдае като една изключителна мѣрка поради застрашаване на държавата отъ вътрешни размирия — както предполагате вие това презъ м. агонитъ — но ние пъкъ сме въ правото си да искаме отъ правителството да брани интереситъ и свободитъ на българскитъ граждани. Не може чрезъ военното положение да се упражнява тирания надъ никого — нито надъ насъ, нито надъ васъ.

Л. Вътев (д. ст.): (Възражава нѣщо)

Д-ръ П. Джидровъ (с. д.): Азъ още не говоря за солското население. Трѣбва да Ви припомнимъ, драги колега, че въ Камарата на Стамбулийски, когато искахме да защитимъ свещенитѣ права на българскитѣ граждани, отъ тукъ (Сочи дѣсницата) съ по-голямъ сила ни възражаваха: „Защо искате да вдигнемъ цензурата и военното положение; трѣ пречатъ ли на населението да оре, да жъне, да прибира жътвата, да пълни камбаритѣ?“ Та тия възражения сж много стари и не допринасятъ нищо.

Л. Вътев (д. ст.): Вие сравнявате земледѣлското болшинство съ сегашното ли?

Д-ръ П. Джидровъ (с. д.): Азъ сравнявамъ Валшия апо-строфъ съ едно много лошо въ миналото отношение на парламентарното болшинство къмъ опозицията. Не говоря за сегашното болшинство.

Л. Вътев (д. ст.): Това сж изключителни случаи.

Д-ръ П. Джидровъ (с. д.): Да, и тия изключителни случаи трѣбва да ни наведатъ на мисълта, че и когато се обяви военно положение въ страната, правата и свободитѣ на българскитѣ граждани пакъ сж защитени, трѣ се намиратъ модъ защитата на органитѣ на властта, малки и голѣми, а не трѣбва да се простимъ съ тия права и свободи.

Г. г. народни представители! На другия денъ, следъ като се одобри указътъ за обявяване военно положение, ние видѣхме установена цензура. Азъ лично имахъ възможностъ да кажа на г. министра на войната, че цензурата не само не се оправдава — особено като му обърнахъ вниманието на цензурирани статии, въ които се изхвърля единъ редъ отъ една статия или единъ редъ отъ една малка колоча, което ми дава да заключа, че нѣма едно сериозно разбиране на тая служба „цензура“ — но кавахъ, и това го поддържамъ като мой възгледъ не само днесъ, че логически, законосъобразно, по конституцията, отъ факта на обявяване военното положение не следва, че трѣбва да бѣде въведена и цензура. Въ никой случай въ мирно време не може да бѣде въведена цензура надъ българската преса.

Най-сетне, г. г. народни представители, при такова настроение, което стана, при такъвъ единъ страхъ у всички ни предъ неизвестността за бъдещето на нашата нация, толкова страдала страна, когато вие сами не можете да обвините никой отъ политическитѣ лагери, че действуватъ вие вѣла на процъстването на атмосферата — нѣмате това нравствено право да го сторите — можете ли да си въобразите, че пресата въ България ще вземе да пише нарочно работи, които вълчатъ на държавата? Ако г. министърътъ на войната би искалъ да конферира на тая тема съ представителитѣ на пресата, той би могълъ да получи много по-голямъ резултатъ и вѣрвамъ, че той самъ се е убедилъ въ това, затуй защото се е решилъ да премахне цензурата: той се е убедилъ най-сетне, че печатътъ на България нѣма да ѝ повреди.

Днесъ ние имаме специални закони, г. г. народни представители, по които може да бѣде наказанъ вѣрки, който се опита да извърши престѣпление, опасни за днешния строй. Вие имате законната възможностъ да не позволявате да се пише нищо вѣрно, и ако нѣкой, въпреки това, би си позволилъ да пише — да му конфискувате органа, прекъснете печатното произведение, да го ладете потъ скля и да си получи заслуженото наказание. При тая сила, която вие имате въ распоряж. си, г. г. народни представители, цензурата, както и другитѣ ограничения, може би бѣдасмислени, не могатъ да ви помогнатъ нищо, освенъ да ладатъ основание на хора, застанли се нѣкъде, да агитиратъ потайно, да издаватъ скривомъ афиши и да се плелира предъ вѣлния свѣтъ, че положението въ България е тежко, но защото има конспиратори, но защото има едно правителство, което не дава свобода на печата, едно правителство, което е потъпкало свободитѣ на българскитѣ граждани. Азъ искамъ да ви кажа, че цензурата нѣма да ви позува; напротивъ, тя ще ви повреди. Прелъ вѣст, като представители на българската държава, азъ ходатайствувамъ, азъ искамъ, азъ ви моля и тукъ, и въ частни колежата, да премахнете цензурата, защото тя не помага никому.

Л. Вътев (д. ст.): (Възражава нѣщо)

Д-ръ П. Джидровъ (с. д.): Вѣроятно вие нищо не четете, г-не.

И азъ трѣбва да кажа отъ името на моитѣ другари отъ парламентарната група, че съмъ доволенъ отъ туй, че правителството е решилъ да не продължава повече днитѣ на цензурата, и отъ туй, дето чувамъ днесъ, че то пристѣпва и къмъ възстановяване свободата на събранията.

Г. г. народни представители! И тукъ вие сте силни, и тукъ държавата е силна. Вие позволявате едно събрание не затуй, защото мислите, че е полезно, но затуй, защото вие сте правителство на една демократически устроена по конституция държава. Азъ зная, че е най-леко да се управлява съ тирания: единъ мисли и заповѣдва — всичкото друго е длѣжно да слуша, да се подчинява, защото за неподчинението ще изгълни затворитѣ. Това е най-леко, докато може. Но единъ такъвъ режимъ, или при-близително като него, съ ограничения, по нашата конституция вие не можете да го поддържате.

Вие сте се клели да управлявате въ името на конституцията, вие свалихте единъ режимъ насилнически чрезъ съзаклятие, за да възстановите свободитѣ и правата на българскитѣ граждани, за да ладете възможностъ на хората да дишатъ свободно, да живѣятъ свободно въ страната и затуй вашето дѣло се посрещна съ всеобщо одобрение отъ българския народъ. Нѣмаме ли право ние днесъ да ви помогнемъ, г-да, да ви кажемъ: защо ви сж всичкитѣ тѣзи ограничения? Ами вие сте дошли въ името на конституцията да управлявате една малка конституционно-демократически устроена държава. Който не може да управлява така, нѣма да стои тукъ. Ние ще подпомогнемъ всички ония, които и при най-тежкитѣ условия ще искатъ да спазватъ конституционитѣ предписания, за да ни гарантиратъ едно възможно народно демократично управление.

И азъ мисля, г. г. народни представители, че всички други мѣрки, освенъ учредяването на военно-полевитѣ съдилища въ България, не се налагатъ отъ военното положение; трѣ сж единъ административни мѣрки на правителството, за които то носи отговорностъ и за които трѣбва да ни да се даде обяснение. Тѣзи именно разпоредби, тѣзи ограничения сплватъ още повече икономически животъ, сплватъ нормалното политическо развитие на страната, излагатъ и престижа на България предъ вѣлния свѣтъ. И азъ мисля, че министърътъ на вѣлнитѣ работи, г. Калфовъ, който се завърна отъ дѣлгата си обиколка въ странство, следъ като посети много държави на Европа, ще да ви е донесълъ достатъчно убедителни данни, че всичкитѣ тия ограничителни мѣрки не се таксуватъ добре отъ мѣродавнитѣ политически фактори въ странство.

Г. г. народни представители! Ние и до днесъ днешенъ не сме защитени въ странство; противъ България вѣтъ се инсинуира. България се клевети отъ българи даже — отъ емигрантитѣ — които играятъ шпионска роля и пречатъ да се хвърли свѣтлина върху положението въ България. Всичко туй у насъ, което е антиконституционно, което е извѣтъ разбирането на свѣта за едно нормално конституционно управление, ни излага едно вѣрно предъ европейската демократия, предъ мѣродавнитѣ хора въ международната политика. Най-сетне ние имаме интересъ да привлѣчемъ европейската демократия. Тя управлява нормална частъ отъ свѣта, а тамъ, където нѣма управление въ рѣке си, тя му въздействува. И ако ние бихме могли да имаме днесъ демокрацията на Европа на наша страна, макаръ и да нѣмаме официалната политика на европейскитѣ правителства, ние ще сме близо до едно спасение, защото общественото мнение на демокрацията въздействува, влияе и ще пречупи упоритостта на заинтересованитѣ правителства. Ако искате да помогнете за това, пречуватъ България въ истинска свѣтлина, лайте най-напредъ възможностъ да бѣде изнесенъ истинниятъ истински образъ.

Г. г. народни представители! Въ името на тия интереси, които сж склпи за всички, които живѣятъ въ нашата страна, азъ мисля, че имамъ право да искамъ отъ правителството, да апелирамъ къмъ него, чакъ по-скоро да направи всичко, за да се възстанови нормалното положение въ страната, за да можемъ най-сетне, при всичкитѣ тия страдания, които прекаваме, да кажемъ поелъ свѣта: ето, ние свършихме съ това, което се създаде вследствие на конспиративната тактика на еднофронтнитѣ: ние сме една свободна държава, почваме да живѣемъ свободно, управляваме се по конституцията, не правимъ разлика между българскитѣ граждани, съ каквито и да сж политически убеждения, искаме свободно да дишаме, лайте и вие помогнете си, за да можемъ свободно да дишаме и живѣемъ!

Азъ мисля, г. г. народни представители, че вмѣсто да се апоетрофираме, както стана отъде, хубаво е да раз-

беремъ отъ какво се нуждае България вътрешно и външно. И когато по-свободно и по-сигурно възврънемъ страната къмъ старото ѝ нормално положение, при спазване на конституционнитѣ норми, когато гарантираме единъ редовенъ животъ на гражданитѣ, безъ разлика на класи и политически убеждения, какъвто имъ гарантира конституцията и законитѣ, ние можемъ да считаме — това нѣма да се отрече и отъ г. министра на войната — че сме помогнали за подобренieto на вътрешното и външно положение на нашата страна и съ това сме изпълнили нашия дългъ като народни представители. (Ръкоплѣскания отъ социалдемократитѣ)

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на войната.

Министъръ генералъ И. Вълковъ: Г. г. народни представители! Обявяването на военното положение целѣше по-успѣшното водене на борбата съ единния фронтъ. При тази борба имаше да се разрешаватъ две задачи: първо, бързото ограничаване дейността на единния фронтъ, главно на конспиративната му дейностъ, и второ, по-бързото наказване на престъпницитѣ отъ този фронтъ.

За постъпенното постигане на първата задача трѣбваше да се взематъ редъ ограничителни мѣрки, нѣкои на мѣстна почва, безъ да сж давани общи нареждания, за да е възможно по-лесното разкриване организацията на единния фронтъ и по-лесното залавяне на много отъ главнитѣ организатори, ръководители и вдѣховители на нелегалната борба, включително и на престъпницитѣ по демоническия агентатъ въ „Св. Недѣля“. Азъ мисля, че тая първа задача се изпълни доста успѣшно: много конспиратори, организатори, банди, агентатори, тройки, петорки, шесторки и т. н. бѣха разкрити. Слѣдебнитѣ власти, подпомогнати най-ефикасно отъ една предварителна, дълга работа на военнитѣ и административно-полицейскитѣ органи, разкриха по единъ документаленъ начинъ голѣмата и сложна организация на единния фронтъ.

Нѣма да бжде излишно, ако кажа, че тази организация въ България, центърътъ на която се намира въ София, се състои отъ два отдѣла — разкрити — политически и воененъ. Този центъръ е въ сношения, въ връзка съ Балканския комитетъ, който пъкъ е въ връзка съ центъра на центроветѣ — Москва. Цѣла България е раздѣлена на три комунистически области, всѣка една съ политически и воененъ отдѣлъ, съ ръководители, началници, секретари, началници-шабове, заведующи мишно-поддривно дѣло, заведующи терористическата дейностъ и пр. и пр. допето дойдемъ до четитѣ — изпълнителитѣ на законитѣ на тѣзи управителни тѣла. Въ всѣка една отъ тѣзи области влизатъ окръжни, околийски, районни, подрайонни организации; въ всѣки единъ подрайонъ има повече или по-малко чети, въ зависимостъ отъ развитието на организацията. Отъ слѣдебнитѣ процеси, отъ следствията, анквитѣ и полицейскитѣ дознания се вижда, че тая сложна организация е пуснала голѣми, дълбоки корени и е обзела пѣлата страна. На много мѣста бѣха разкрити самитѣ действующи лица, но има още много да се работи въ тази посока. Нѣкои отъ виновнитѣ, престъпницитѣ, бѣха заловени, предадени на съдъ и нѣкои отъ тѣхъ наказани. Тази работа продължава. Та разрешението на тази първа задача — разкриването на всѣки действующи лица, вслѣдствие на голѣмото, както казахъ, развитие на тази мрежа — ще продължава дълго. Не само за изпълнението на тази задача азъ съмъ сторонникъ за поддържането на военното положение. Военното положение е крайно необходимо за изпълнението на втората задача, която лежи върху държавата, властта, правителството, т. е. по-бързото наказване на престъпницитѣ, което се гарантира, както виждаме и както сме се увѣрявали много пѣти, когато се поддържа подсъждността предъ военнитѣ съдилища.

Военното положение е крайно необходимо и наложително, за да може законно да действуватъ военно-полевитѣ съдилища. И въ тази посока именно отъ моя страна азъ подпогамъ всички усилия, щото съдопроизводството, правораздаването отъ военно-полевитѣ съдилища да върви възможно бързо. Старавемъ се, щото никою постъпото нѣ съжда дѣло да не чака реда си, а щомъ постъпи, веднага да може да се разгледа. Никою следствено дѣло да не бжде въ застои: т. е. и то да не чака реда си, а щомъ пристигнатъ сж събрани, да бжде дадено на съответния следователъ. Въ отговора си на питането въ миналото заседание азъ казахъ, че досега военно-полевитѣ съдилища сж развити въ петъ отдѣления, за да могатъ да работятъ едновременно. Числото на следователитѣ тоже е увели-

чено петъ пѣти, за да може да се достигне именно тази по-бърза процедура. Ако трѣбва, тия състави ще се увеличатъ още повече.

За да се съгласува, обаче, тази необходимостъ отъ съществуването на военни съдилища, съ други думи повдигането на военното положение, съ нуждата да не се тормози стопанскитѣ животъ въ страната, вие знаете, г. г. народни представители, че повечето отъ ограниченията се премахнаха и въ този моментъ отъ тѣзи ограничения, свързани съ военното положение, остана само подсъждността на военнитѣ съдилища. Знаете, че най-напредъ се увеличи полицейскитѣ часъ до 22 ч., по-късно — до 24 ч. На 4 юний наредихъ да се улесни свършено пѣтуването по всички пътища. На 12 юний наредихъ да се премахне цензурата, защото фактически цензура нѣмаше — това, вѣрвамъ, че всички ще признаватъ — като изключимъ нѣкои зачервявания на нѣкои фрази и нѣкои сведения, които очевидно бѣха противъ държавнитѣ интереси. На 13 юний наредихъ да се разрешатъ събранията на закрито до 20 ч., т. е. да се завършватъ преди мръзване, въ полза на реда и спокойствието. Азъ съмъ разбиралъ всички събрания. Азъ се боя даже, че народътъ, който често инстинктивно чувствува нуждата отъ ограничения въ такива моменти, каквито преживѣваше страната и продължаваше да преживѣва, ще почне самъ да иска увеличаване на тия ограничения.

Та азъ считамъ, че военното положение почти нѣмаме, съ изключение на обстоятелството, че виновницитѣ се съдятъ отъ военнитѣ съдилища, противъ което, както виждаме, не сж и самитѣ социалдемократи.

По отношение въпроса дали политически причини отъ държавенъ характеръ не налагатъ вдигане на военното положение азъ отговарямъ отрицателно. Чуждитѣ правителства сж много добре ориентирани за положението въ България и азъ съмъ увѣренъ, че ако тѣхнитѣ държави бѣха подвърбили на тежкитѣ изпитания, на които е подвърбната България, и ако болшевикитѣ ни бѣше засегнали по-близо и въ сѣлата степенъ, то тѣ никога не щѣха да смежатъ тѣй скоро военното положение, както направихме ние. А ние направихме това, за да дадемъ на дѣлъ свѣтъ да разбере още по-ярко, че ние сме демократична страна, а не страна, за каквато ни представяватъ враговетѣ на победена, слаба, лишена отъ възможностъ за защитаваа своитѣ права България. Ние искаме да покажемъ, че държимъ твърде много за свободитѣ на нашия гражданинъ, че ние всѣкога сме за нормалнитѣ, законнитѣ способи за борба съ своитѣ противници, даже и съ душителитѣ на държавата ни, щомъ опасността за съществуването на последната е възбуждана.

Въ всѣки случай при първия удобенъ моментъ веднага военното положение ще бжде вдигнато, защото иначе то ще изгуби своето значение. А това трѣбва да се има предъ видъ отъ всички държавници и общественици. Съ военното положение действително трѣбва умѣло да се манипулира, заното въ него има и психологическа страна. Никой не е любителъ на военното положение; най-малко въ това отношение може да се вини войската, върху която тежки единъ голѣмъ товаръ, и върху която лежи голѣмата отговорностъ предъ народа и предъ България (Продължителни ръкоплѣскания отъ говориститѣ).

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Петъръ Джидровъ да каже доволенъ ли е отъ отговора на г. министра на войната.

Д-ръ П. Джидровъ (с. д.): Г. г. народни представители! При такъвъ единъ въпросъ, ако ставамъ да кажа последна дума, то е да изпълни правилника.

Вие разбирате целта на нашето питане. Въпросътъ е много по-голѣмъ, за да може да се прави съ него партизанство. И азъ трѣбва да подчертая думитѣ на г. министра на войната, съ които той завърши своя отговоръ. Тѣ сж думи, които могатъ да задоволятъ всѣки български гражданинъ, ако г. министърътъ вѣрва, че ще се бди сериозно, ще се действуватъ въ интереса на обществото, и когато дойде първиятъ удобенъ моментъ, правителството ще вдигне военното положение. Асж какво трѣбва да прави едно правителство? То трѣбва да ни каже днесъ може ли да вдигне военното положение. Ние сме въ правото си да го питаме. Ние го молимъ, ако положението е разчислено, ако всичко е въ рѣшетѣ на слѣдебнитѣ органи, пока се вдигне военното положение. Споредъ новия законъ, имате съкратена процедура и за обвинениитѣ съдилища. По тия дѣла нѣма втора апелативна инстанция и тамъ тоже

е предвидено, че тия дѣла се гледатъ съ спешностъ предъ всички други дѣла. Вие бихте могли дѣлата на военно-полевитѣ сѣдилища да ги дадете на обикновенитѣ сѣдилища, ако ще би да увеличите съставитѣ на обикновенитѣ сѣдилища, за да имате тоже едно бързо правосъдие.

Но, г-да, поне въ наши очи, въ очитѣ на цѣлото общество и на цѣлия культуренъ свѣтъ, да бждемъ начисто. — Ние не сме въ състояние да правимъ критика на присѣдитѣ на полевитѣ сѣдилища; защото не можемъ да ги изследваме. Вие знаете, колко е мъчно отъ вѣнъ да правимъ това. Но по теория се знае, че военно-полевитѣ сѣдѣ е изключителенъ сѣдѣ, той има сила и значение въ момента да присѣди. А разглеждането на първия процесъ по закона за защита на държавата противъ Фридманъ и неговата компания продължи цѣли 40 дни. Увѣрявамъ ви, военно-полевитѣ сѣдѣ не приличаше на полеви сѣдѣ, а приличаше на единъ граждански сѣдѣ. Прекрасно тази работа можеше да се извърши отъ граждански сѣдѣ. Дали въ момента е трѣбвало да я извърши — то е другъ въпросъ. Не въ 30—40 дни, а азъ ви казвамъ, че гражданскиятъ сѣдѣ въ 20 дни ще разгледа такъвъ процесъ и ще издаде присѣда, която да подлежи на касационно обжалване.

Като благодаря за думитѣ, съ които завърши г. военниятъ министъръ, че при първия подобенъ моментъ той ще иска да се вдигне военното положение, защото той не е партизанинъ на него, азъ искамъ да му помогна, азъ искамъ да го увѣря, че гражданскиятъ сѣдилища при една специална процедура ще изпълнятъ сѣщата задача и тѣхната работа ще задоволи и единъ воененъ по професия, какъвто е нашиятъ уважаемъ воененъ министъръ. Той трѣбва да има довѣрие, че престѣплената ще бждатъ разкрити отъ гражданскиятъ сѣдилища по сѣщата начинъ, както и сега се разкриватъ, и престѣпницитѣ ще бждатъ наказани съ сѣщата строгостъ, както и сега се наказватъ отъ военно-полевитѣ сѣдилища. Защото законътъ е единъ, г-да, и инстанциитѣ сж еднакво количество — първа, но сѣщество, и касационна.

Пожелавамъ прочее, на г. военния министъръ да се справи и съ това положение — моля го да разбере, че му говоря искрено — че и нашето гражданско правосъдие е въ състояние да даде възмездие, стига да му бжде гарантирана работата. Да не мислите, че само погнѣтъ може да излага справедливъ присѣди. Присѣди може да се издаватъ бързо, но трѣбва да бждатъ справедливи. Народътъ, който е стигналъ до военното положение и до военно-полеви сѣдилища, той казва: поврай сухото, ще отиде и суровото. Вие не можете да гарантирате изпъно безпристрастие или, ако не това, да ни гарантирате пълно приложение на закона за всички. Защото така сме свикнали да гледаме на военното правосъдие.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Джиловъ! Нѣмате основание да се съмнявате въ военното правосъдие.

Д-ръ П. Джиловъ (с. д): Не е тамъ въпросътъ, г. председателю. Азъ искамъ да увѣря г. военния министъръ, че правосъдието на гражданскиятъ сѣдилища при единъ специаленъ законъ, какъвто е законътъ за защита на държавата ще бжде тоже така задоволително, както и правосъдието на военно-полевитѣ сѣдилища.

И азъ ви моля, г. министре, не само да се чака първия подобенъ моментъ, когато правителството ще вдигне военното положение, но вие специално да пропускате вълонията и да вземете инициатива въ най-скоро време да ни освободите отъ ограниченията, които ние трѣпимъ при военното положение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на войната.

Министъръ генералъ И. Вълковъ: Г. г. народни представители! Азъ не искахъ да докосвамъ този въпросъ, но азъ го изучавахъ и ще моля сѣщо така и г. Джиловъ да изучи положението на дѣлата отъ този сѣдѣ характеръ сега въ гражданскиятъ и военнитѣ сѣдилища и ще се убеди, че въпрѣки всичко, въпрѣки еднаквитѣ закони — имаме единъ и сѣдѣ законъ за защита на държавата — все таки бързината при разглеждане дѣлата отъ военно-полевитѣ сѣдилища е много по-голяма, отколкото въ гражданскиятъ сѣдилища. Въ това вие ще се убедите напълно. Въто единъ примѣръ: Никола Желѣзковъ се явява вече по пѣколко дѣла като свидетелъ предъ военно-полевитѣ сѣ-

дилища, а той самиятъ е обвиняемъ предъ гражданскиятъ сѣдѣ още преди атентата. И той остава още непокъсанъ! Кой сж причинитѣ, азъ не знаа. Фактъ е, че бързината при разглеждане на дѣлата въ военнитѣ сѣдилища е много по-голяма. И въ интереса, следователно, на страната е, дѣлата, които сж свързани съ конспиративна по крайной мере дейностъ, съ дейностъ опасна за държавата, да бждатъ разглеждани отъ военнитѣ сѣдилища. (Ръкоплѣскания отъ сговориститѣ).

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Преминаваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за разрешаване на Бургазката градска община да сключи заемъ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ И. Лѣнарски (д. ст): (Прочита изцѣло законопроекта безъ измѣнение)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за разрешаване на Бургазката градска община да сключи заемъ, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

(Вж. приложение № 50, Т. II)

Пристъпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за допълнение чл. 13 отъ закона за облекчение на жилищнитѣ нужди.

Понеже г. докладчикътъ го нѣма, този законопроектъ ще остане за по-после, като дойде г. докладчикътъ.

Пристъпваме къмъ третата точка отъ дневния редъ — одобрение предложението за отпускане народна пенсия на г. Ст. Панаретовъ, дългогодишенъ професоръ въ американския „Робертъ Колежъ“ въ Цариградъ и царски извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ.

Моля г. секретаря да прочете предложението.

Секретаръ И. Лѣнарски (д. ст): (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за отпускане народна пенсия на г. Ст. Панаретовъ, дългогодишенъ професоръ при американския „Робертъ Колежъ“ въ Цариградъ и бивши царски извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ

Г. г. народни представители! Съ царски указъ отъ 1 юний г. № 4, Негово Величество Царя прие оставката на г. Ст. Панаретовъ, досегашния царски извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ. Понеже г. Панаретовъ нѣма право на държавна пенсия, тъй като е билъ на държавна служба само около единадесетъ години, и като се има предъ видъ известната на всички негова дългогодишна дейностъ, като професоръ при американския „Робертъ Колежъ“ въ Цариградъ, така и като български дипломатъ, ще бжде единъ патристически жестъ отъ страна на Народното събрание да му отпусне народна пенсия, съ което ще се подчертае признателността на отечеството къмъ този служителъ прѣстѣлия си животъ на народа си рѣдъкъ българинъ и ще му се даде възможностъ да прекара стаонитѣ си по-годо осигуренъ материално.

Предъ видъ на това, позволявамъ си, г. г. народни представители, да ви помоля да се съгласите да гласувате настоящето ми предложение за отпускане г-ну Панаретову народна пенсия въ размѣръ 4000 л.

София, юний 1923 г.

Министъръ на външнитѣ работи и на изповѣданията: Хр. Калфовъ.

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за отпускане народна пенсия на г. Ст. Панаретовъ, дългогодишенъ професоръ въ американския „Робертъ Колежъ“ въ Цариградъ и царски извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ.

Отпуска се на г. Ст. Панаретовъ, бившъ професоръ въ американския „Робертъ Колежъ“ въ Цариградъ, извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ народна пенсия въ размѣръ 4000 л. месечно.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които одобряватъ предложението за отпускане народна пенсия на Ст.

Панаретовъ, дългогодишенъ професоръ въ американския „Робертъ Колежъ“ въ Цариградъ, назначенъ извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ, въ размѣтъ 4000 л. месечно, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Министъръ Х. Калфовъ: Азъ моля предложението да се обърне въ законопроектъ и по спешностъ да се приеме на второ четене.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение отъ г. министра на външнитѣ работи това предложение да се обърне на законопроектъ и да се пристъпти къмъ второто му четене по спешностъ. Който сѣ съгласилъ съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ И. Лѣкарски (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ

за отпущане народна пенсия на г. Ст. Панаретовъ, дългогодишенъ професоръ въ американския „Робертъ Колежъ“ въ Цариградъ и царски извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ заглавието на законопроекта, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ И. Лѣкарски (д. сг): (Чете членъ единственъ — вж. приложение № 81, Т. I)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ членъ единственъ както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — одобрение предложението за освобождаване на германската легация въ София отъ всички попадающи ѝ се държавни и общински мита, берии и други плащания въ връзка съ покупката на две здания, разположени на ул. „Графъ Игнатиевъ“ № 58 и № 60.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ И. Лѣкарски (д. сг): (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за освобождаване на германската легация въ София отъ всички попадающи ѝ се държавни и общински мита, берии и др. плащания въ връзка съ покупката на две здания разположени на ул. „Графъ Игнатиевъ“ № 58 и № 60.

Г. г. народни представители! Столичния общински съветъ въ заседанието си отъ 12 ноември 1924 г. (протоколъ № 57) реши да отпусне безплатно на Германската легация въ София едно празно мѣсто отъ 3755 кв. метра, разположено въ квартала „Перловци“, за постройка на легационно помѣщение. Обаче, на 14 априлъ т. г. сжпата легация е купила две здания, разположени на ул. „Графъ Игнатиевъ“ № № 58 и 60, за да ги използва за легационно помѣщение и канцелария, вследствие на което е решила да се откаже отъ отпуснатото ѝ празно мѣсто.

Продължилъ на това и понеже международна учтивостъ и практика е въ подобни случаи чуждитѣ мисии да се освобождаватъ отъ мита, берии и др., моля ви, г. г. народни представители, да се съгласите да гласувате на съобщето ми предложение за освобождаване на Германската легация отъ попадающитѣ ѝ се мита, берии и други плащания, въ връзка съ покупката на въпроснитѣ здания.

София, юний 1925 г.

Министъръ на външнитѣ работи и на изповѣданията: **Хр. Калфовъ.**

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване на Германската легация въ София отъ всички държавни и общински мита, берии и др. плащания въ връзка съ покупката на две здания, разположени на ул. „Графъ Игнатиевъ“ № № 58 и 60.

Одобрява се да се освободи Германската легация въ София отъ всички попадающи ѝ се държавни и общински мита, берии и др. плащания въ връзка съ покупката на дветѣ здания, разположени на ул. „Графъ Игнатиевъ“

№ № 58 и 60 и предназначени за легационно помѣщение и канцелария“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който одобряватъ прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Министъръ Х. Калфовъ: Моля да се обърне това предложение въ законопроектъ и да му се даде спешностъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение отъ г. министра на външнитѣ работи, това предложение да се обърне въ законопроектъ и да му се даде спешностъ. Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете предложението на второ четене.

Секретаръ И. Лѣкарски (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ

за освобождаване на Германската легация въ София отъ всички държавни и общински мита, берии и др. плащания въ връзка съ покупката на две здания, разположени на ул. „Графъ Игнатиевъ“ № № 58 и 60“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ И. Лѣкарски (д. сг): (Чете членъ единственъ — вж. приложение № 82, Т. I)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Връщаме се къмъ точка втора отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за допълнение чл. 13 отъ закона за облекчение жилищнитѣ нужди.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ И. Лѣкарски (д. сг): (Прочита издѣло законопроекта, заедно съ прибавката, приета на второ четене)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ на трето четене законопроекта за допълнение чл. 13 отъ закона за облекчение жилищнитѣ нужди, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

(Вж. приложение № 51, Т. II)

Пристъпваме къмъ пета точка отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за извършване на водопровода Рила—София.

Понеже този законопроектъ е доста обширенъ, моля, Събранието да се съгласи да се прочетатъ само мотивитѣ, чл. 1 и последниятъ членъ отъ него. Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да ги прочете.

Секретаръ И. Лѣкарски (д. сг): (Прочита мотивитѣ и чл. чл. 1 и 15 отъ законопроекта — вж. приложение № 83, Т. I)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Никой не е искалъ думата.

Който приематъ по начало законопроекта за извършване на водопровода Рила—София и да се изпрати въ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ: второ четене на законопроекта за намѣнение и допълнение на закона за подобрене земеделското производство и опазване полскитѣ имоти — продължение разискванията.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Г-да! Ето какъвъ е текстътъ на § 48 (Чете):

§ 48. Новъ чл. 97:

Общинитѣ, кооперациитѣ и частнитѣ стопани, които предприематъ и извършватъ комасиране на земитѣ си, се ползватъ отъ следнитѣ облаги:

а) безплатно измѣняване и опредѣляне качеството на земитѣ и освобождаване отъ всякакви такси и берии при извършване на нотариалнитѣ актове за замѣна и продажба на отдѣлнитѣ земи, които промѣнятъ собственика си поради комасиране;

б) освобождаване отъ поземеленъ данъкъ и върхнини комасиранитѣ земи за 10 години, считано отъ годишната, въ която е извършено комасирането;

в) съ парични помощи до 5% отъ стойността на комансираната земя и

г) съ сортови семена, расовъ добитъкъ и овощни дървота по намалени цени, съ отстъпка до 50% отъ определени цени за други лица цени.

„Забележка. Подробноститъ по ползуване отъ облагитъ, предвидени въ този членъ, се уреждатъ съ специаленъ правилникъ.“

Никой не е искалъ думата.

Г. докладчикъ! Г. министърътъ съгласенъ ли е съ този текстъ?

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): Да.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 48 тый, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 49. Старитъ чл. чл. 93, 94, 95, 96 и 97 ставатъ нови чл. чл. 98, 99, 100, 101 и 102, като къмъ стария чл. 93, който става чл. 98 се прибавятъ следнитъ две нови букви:

Буква „н“ — субсидии на дружества и съюзи за водене общи родословни книги за развъжданитъ въ страната раси домашни животни;

Буква „о“ — субсидии на частни стопанства или развъдни дружества, признати отъ държавата за развъдни центрове по специаленъ за това правилникъ.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 49, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 50. Следъ стария чл. 97, който става чл. 102 следва новъ чл. 103:

„Кооперации, които организиратъ уговяване на свине между своитъ членове и обща продажба на угоенитъ свине, се ползватъ съ следнитъ облаги:

- а) отпускане на разплодници по намалени цени, съ отстъпка до 50% отъ определенитъ цени;
- б) помощи на членове тъ за направата на свинарници въ размеръ 50% отъ стойността имъ;
- в) безплатна ветеринарна помощ и кастриране;
- г) превозъ на угоенитъ свине (живи или заклани) по българскитъ държавни жельзници по облагодиятелствуваната тарифа.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 50, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 51. Новъ чл. 104:

„Угоенитъ свине, живи и заклани, както и приготвенитъ отъ тѣхъ консерви, при износа се освобождаватъ отъ износно мито.““

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 51, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 52. Новъ чл. 105:

„Голѣмитъ модерни — концесионни или кооперативни — кланици съ работилници за преработване или замръзване месо, одобрени отъ Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, се освобождаватъ отъ всѣкакви данѣци, въ продължение на 15 години, считано отъ годината на започване работата и сж подъ контрола на специаленъ държавенъ ветеринаренъ персоналъ.

Забележка. Кланицитъ на кооперативнитъ дружества получаватъ до 50% ипотеченъ заемъ ерещу постройкитъ отъ Българската земледѣлска банка.“

Въ този новъ чл. 105 комисията е направила една редакционна поправка и азъ ще ви го прочета тѣй, както комисията го е приела: (Чете) „Голѣмитъ модерни — концесионни, кооперативни или частни — кланици, съ специални хла-щни инсталации и съ работилници за преработване или замръзване месо, одобрени отъ Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, се освобождаватъ отъ всѣкакви данѣци въ продължение на 15 години, считано отъ годината на започване работата и сж подъ контрола на специаленъ държавенъ ветеринаренъ персоналъ.“

Забележка. Кланицитъ на кооперативнитъ дружества получаватъ до 50% ипотеченъ заемъ ерещу постройкитъ отъ Българската земледѣлска банка.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на-родниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): По този членъ, г. г. народни предста-вители, ще бжде добре, г. министърътъ на земледѣлието да даде обяснение. Въ закона за санитарно-ветеринарната полиция устройството на частни кланици е забранено. Кланицитъ трѣбва да бждатъ обществени и подъ общественъ контролъ. Независимо отъ това кланицата е едно обществено предприятие, свързано съ финанситъ на самата община, която го експлоатира: въ кланицата за заклания добитъкъ, съгласно закона за градскитъ общини, се плаща една общинска такса въ формата на данѣкъ, нареченъ кръвнина. Сега ще бжде добре, г. министърътъ да ми обясни дали ще се освобождава заклания добитъкъ въ тия кланици отъ общинския налогъ кръвнина и какъ ще се съгласятъ постановленията на § 52, съ които се създава новъ чл. 105, съ постановлението на закона за санитарно-ветеринарната полиция, което забранява постройката на частни кланици, независимо отъ това дали сж кооперативни или не. Кланицитъ сж само общински и се експлоатиратъ отъ общината. Ако постановленията на § 52 се разбиратъ въ смисълъ, че закланиятъ добитъкъ покрай другитъ привилегии, ще се освобождава и отъ установената общинска такса кръвнина, азъ смѣтамъ, че това не може да се приеме, защото ние съ редъ постановления тукъ отъ известно време засѣгаме приходитъ на общинитъ — онзи денъ намалихме процента на общинската връхнина — и съ това ще поставимъ общинитъ въ едно положение невъзможно, да дойдатъ да създаватъ мъчнотии на самата държава, понеже при туй положение тѣ ще бждатъ принудени да опратъ своитъ функции. А разстройството на общинскитъ функции значи разстройството въ голѣмъ мащабъ на самитъ държавни функции.

Ето защо, ако това постановление се разбира въ смисълъ, че закланиятъ добитъкъ ще се освобождава отъ установената общинска такса кръвнина, азъ смѣтамъ, че този въпросъ трѣбва да се обсъди повторно въ комисията, за да не се лишатъ по този начинъ общинитъ отъ едни приходи, които сж доста значителни.

Отъ кръвнината всички общини, а най-много консомативнитъ общини, получаватъ грамадни доходи, които вариратъ между 10—15% отъ общия имъ бюджетъ. И, разбира се, ние въ такъвъ случай не можемъ да погледнемъ леко на този много важенъ и сигуренъ приходъ за общинската каса, който постъпва винаги навреме, защото е свързанъ съ ежедневиата консомация на населението и защото касацитъ и месаритъ, които плащатъ този данѣкъ, не могатъ да изнесатъ месото на проданъ, додето не платятъ установената общинска такса.

Желателно е, г. министърътъ да даде обяснение по този въпросъ — тукъ е и г. министърътъ на вътрешнитъ работи и той трѣбва да се заинтересува по този въпросъ — дали повилегиянитъ на тѣзи кооперативни и модерни кланици ще отидатъ дотамъ, щото закланиятъ въ тѣхъ добитъкъ да се освобождава отъ установената общинска такса.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитъ имоти.

Министъръ Я. Молловъ: Редакцията е неточна: касае се само за освобождаването отъ държавни данѣци, а не и за освобождаване отъ общински такси и берии.

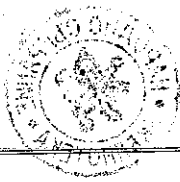
В. Молловъ (д. ст): Това е единъ въпросъ за покровителство на индустрията.

А. К. Минковъ (р): Тогавъ ще моля, както обясни г. министърътъ, да се изясни законътъ въ смисълъ, че ще става освобождаване отъ всѣкакви държавни данѣци, по не и отъ общински такси и берии.

Р. Василевъ (д. ст): То се разбира.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на-родниятъ представителъ г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. ст): Г. г. народни представители! Намѣрението е много добро, но изпълнението — да ме извинятъ господата — ще бжде несполосно. Защото тукъ не е въпросъ за недоразумението, което се отнася десежко това, отъ кои данѣци и берии ще се освобождаватъ кланицитъ, но въпросътъ е за единъ принципъ. Ние имаме законъ за бюджета, отчетността и предприятията, споредъ който всѣки законъ, който засѣга държавнитъ приходи, трѣбва да добие предварително съгласието на мини-



стра на финансите. Г. докладчикът ви заявява, че туй постановление е въмънато от комисията.

Р. Василевъ (д. сг): Не. То е въ основата на законопроекта, приетъ от Министерския съветъ.

А. Ляпчевъ (д. сг): Г. докладчикът така ни докладва.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Не. Само една редакционна поправка е станала въ комисията.

А. Ляпчевъ (д. сг): Добре, да оставим тази формална страна. Да дойдемъ на другия въпросъ — отъ какъвъ видъ данъци се освобождаватъ тия кланици? Би тръбвало да се упоменатъ всички поредно. Второ, това е една материя, която нѣма защо да редимъ въ единъ специаленъ законъ. Ще се внесе единъ новъ законопроектъ за поощряване на всички видове индустрии, на цѣлата промишленостъ въ страната. Слава Богу, този законопроектъ ще дойде следъ нѣкой другъ день. Затова азъ съмъгамъ, че ще бъде редовно, ако това, което е предвидено въ този членъ, се изхвърли отъ този законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за подобрене земледѣлското производство и опазване полските имоти и се тури въ новия законопроектъ за поощряване на индустрията. Тамъ му е мѣстото и тамъ ще се види доколко всичкитъ тѣзи привилегии, които се даватъ, сж оправдани.

Ето защо, азъ моля г. министра на земледѣлието да се съгласи, този членъ да се изостави тукъ и да се отнесе къмъ надлежния законопроектъ за поощряване на индустрията. Тѣзи разисквания при разглеждането на новия законопроектъ за поощряване на индустрията ще бъдатъ по-намѣсто, и ония привилегии, които ще се дадатъ, ще бъдатъ сигурно по-умѣстни и ще бъдатъ по-добре обмислени. А тѣй, ако въ този законопроектъ, който разглеждаме сега и който е единъ специаленъ законопроектъ, се предвиди една материя съвсемъ чужда, това ще бъде една нередовностъ.

Ето защо, безъ да засѣгамъ идеята — тя си остава, тя ще добие навѣрно приложение въ закона за поощряване на индустрията — отъ тукъ да я елиминираме.

Моля г. министърътъ на земледѣлието да се съгласи съ менъ, за редовностъ въ законодателството.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Не знаемъ кога ще бъде гласуванъ новиятъ законопроектъ за насърчение на мѣстната индустрия и какъ ще бъде гласуванъ. Целта на туй нововъведение въ настоящия законопроектъ е много ясна. Още съставителятъ му въ Министерството на земледѣлието и Министерския съветъ, който го е одобрилъ, въ който е участвувалъ и г. министърътъ на финансите, сж имали предъ видъ да поощрятъ свиневъдството у насъ, тѣй както е въ нашата съседна страна Сърбия, въ която климатическитъ условия не сж по-добри отъ нашитъ. И у насъ има всичката възможностъ, царевичата, вмѣсто да се изнася, да се употребли за уговяване на свинетъ, и тѣ да се изнасятъ — нѣщо, което ще допринесе много повече за нашето стопанство. И нѣма нищо опасно, нѣма нищо лошо, че въ специаленъ законъ, създаденъ за да поощри този клонъ на нашето стопанство, именно скотовъдството, се предвиждатъ постановления, които дѣлятъ поощрението на този клонъ отъ нашето стопанство, като се индустриализира и той, и чрезъ поощрение на подобни концесии или кооперативни кланици и фабрики за производство на свински консерви, се даде възможностъ, наистина, тази индустрия, която твърде много се е забавила, твърде много е забавила у насъ, благодарение може-би на невземане мѣрки навреме за нейното поощрение, да се развие. И азъ не бихъ желалъ днесъ, когато приемаме този законопроектъ съ маса предвидени въ него поощрения, съ които се цели да се повдигнатъ всички клонове на нашето стопанство, включително свиневъдството и скотовъдството ние да се откажемъ отъ предвиждането въ него на това поощрение, което съ нищо не противоречи на общия законъ за поощрение на мѣстната индустрия и съ нищо нѣма да попречи, ако следъ 6 месеца или следъ година-две се приеме новиятъ законопроектъ за насърчение на мѣстната индустрия, който, както казахъ, незнаемъ още въ каква форма ще бъде възприетъ и дали ще бъде възприетъ.

Тѣй че моля народното представителство да приеме този текстъ тѣй, както е, защото колкото по-скоро се при-

еме, толкова по-скоро ще се поощрятъ интересувашитъ се да построятъ тѣзи кланици и фабрики за произвеждане на свински консерви, за да може, наистина, да се подпомогне нашето свиневъдство. Нѣма защо да забавяме, да отлагаме и да чакаме специалния законъ за насърчение на мѣстната индустрия.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ забележката къмъ този параграфъ е предвидено, че кланицитъ на кооперативнитъ дружества ще се ползватъ съ 50% ипотекаренъ кредитъ отъ Българската земледѣлска банка срещу постройкитъ. Въ § 48 буква в е предвидено, че на тѣзи хора, които комасиратъ земитъ си, се дава ипотекаренъ кредитъ отъ Земледѣлската банка при опредѣлени условия, обаче г. министърътъ се съгласи да се изхвърли тази буква в.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): За лихвата бѣше.

А. Пиронковъ (д. сг): Не само за лихвата. И чукъ е сжщото положение. Ние имаме едно автономно учреждение, Българската земледѣлска банка, съ свой законъ, гласуванъ отъ Народното събрание. Не може Народното събрание въ всеки законъ да гласува законоположения, които да се отнасятъ до управлението на Земледѣлската банка. Ако искате да създадете тази привилегия, трѣбва да се внесе въ Народното събрание законопроектъ за измѣнение закона за Земледѣлската банка, а не по този начинъ въ всеки законъ да заповѣдате на Земледѣлската банка, която е автономна, какъ да дава кредитъ. Но съображенията, които изказахъ по § 48 буква в, г. министърътъ се съгласи да се изхвърли тази буква. Сега, ако искаме да бъдемъ последователни, по сжщитъ съображения трѣбва да се изхвърли и тази забележка. Земледѣлската банка може да каже: азъ имамъ законъ, имамъ свобода, не съмъ длъжна да изпълнявамъ постановленията на този законъ и нѣма да ги изпълнява.

Предлагамъ забележката въ този параграфъ да се изхвърли.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Съ § 48 буква в се задължаваше Земледѣлската банка не само да дава ипотекаренъ кредитъ, но и лихвитъ по този кредитъ да не надминаватъ лихвата, която плаща банката за своитъ дългосрочни влогове. Тукъ нѣма такава нѣщо. Тамъ спорътъ бѣше по развъра на лихвата. Но самия законъ за Земледѣлската банка, чия е длъжна да дава ипотекаренъ кредитъ срещу постройки. И сега има много кооперации, които сж взели ипотекаренъ кредитъ срещу постройки.

Р. Василевъ (д. сг): Ако се постави това постановление, то е, защото подобни индустриални предприятия може да се считатъ като такива, които не може да кредитира Земледѣлската банка. Това постановление се поставя, за да може да ги кредитира банката. Тѣзи индустриални предприятия не сж полски имоти и затова се предвижда изрично за тѣхъ. Отъ друга страна, Народната банка не отпуска кредитъ на тия индустриални предприятия. Тѣй че, добре е въ този параграфъ отъ законопроекта, който цели подпомагането на земледѣлското производство — а Земледѣлската банка е създадена да подпомага земледѣлското производство — да се постави тази забележка.

А. Пиронковъ (д. сг): Банката нѣма да даде.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитъ имоти.

Министъръ Я. Молловъ: Г. г. народни представители! Правъ е г. Ляпчевъ, че тази материя трѣбва да се уреди въ закона за насърчение на мѣстната индустрия. За голѣмо съжаление, въ закона за насърчение на мѣстната индустрия, който е твърде широкъ, не сж намѣрили насърчение много земледѣлски индустрии. На какво се дължи това, не мога да ви кажа, обаче дребнитъ земледѣлски стопанства се нуждаятъ отъ индустрии, които да преработватъ тѣхнитъ сурови произведения, и ние се стремимъ да създадемъ такива индустрии, които да преработватъ суровитъ продукти на дребнитъ земледѣлски стопани и тогава да търсятъ пазаръ.

Въ проекта на Министерството на земледѣлието бѣше предвидено да се насърчаватъ само кооперативнитъ кланици, но въ комисията се прибавиха и концесиинитъ кланици. Виждате, че нашето свиневъдство въ Дунавската



равнина, дето имаме извънредно много царевича, е много примитивно, и въпреки онитиѣ, които се правятъ, за да се облагородятъ свинеѣ, понеже не е организиранъ пазара и износа на свинеѣ, ние фактически нѣмаме едно засилено свинеѣвѣдство.

Азъ не бихъ ималъ нищо противъ, тази материя да се уреди въ закона за насърчение на мѣстната индустрия, обаче трѣбва непремѣнно въ закона за насърчение на земледѣлското производство да намѣри изразъ това желание, да се спада селското население съ кланци, които да дадатъ възможностъ да се преработятъ суровитѣ продукти, които се добиватъ отъ селското стопанство. Вие ще видите, че и въ сега действующия законъ за подобрене на земледѣлското производство се предвиждатъ мармеладени фабрики, млѣкарници и пр., защото тѣзи индустрии, ако щете ги наречете домашни, не сѣ намѣрили мѣсто въ закона за насърчение на мѣстната индустрия.

Ако е въпросъ за единство на законодателството, нѣмамъ нищо противъ тази материя да се уреди въ закона за насърчение на мѣстната индустрия, но понеже въ него не е уредена, а е изоставена, тѣкмо заради туй е вмъкнала тукъ. Тѣзи обяснения дължахъ да дамъ на господата преди да се гласува този параграфъ отъ законопроекта.

На г. Минковъ дадохъ освѣтленията, които той иска, при разглеждането на § 48. Въпросътъ се касае за държавни данѣци.

А. К. Минковъ (р): Тогава правя предложение да се прибави думата „държавни“, за да нѣма двусмислие и да се каже: „се освобождаватъ отъ всѣкакви държавни данѣци“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение отъ г. Янчевъ § 52 да се изхвърли. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието не приема.

Г. докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете) „или“ следъ думата „концесионни“ да се замѣни съ „запая“, следъ думата „кооперативни“ да се прибавятъ думитѣ „или частни“, а следъ думата „кланци“ да се прибавятъ думитѣ „съ специални хладилни инсталации“. Които приематъ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Има предложение отъ г. Минковъ следъ думата „всѣкакви“ да се прибави думата „държавни“. Които приематъ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Има предложение отъ г. Пиронковъ да се изхвърли забележката къмъ § 52.

Министъръ Я. Молловъ: Съгласенъ съмъ. Тази материя трѣбва да се уреди въ закона за Земледѣлската банка.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това предложение, съ което е съгласенъ и г. министра, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. Които приематъ § 52, заедно съ гласуванитѣ поправки, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 53. Въ стария чл. 98, който става новъ чл. 106, думитѣ „фонда за културнитѣ мѣроприятия по земледѣлието, горитѣ и водитѣ“ се замѣняватъ съ думитѣ „фонда за културнитѣ мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Къмъ сѣция членъ следъ буква „б“ се прибавя нова буква „в“ съ следната редакция:

„Помощи на производителни лозарски кооперации за постройка на модерни работилници, за присаждане на лози и помѣщения за отопляване въ размѣръ до 50% отъ стойността имъ“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 54. Старитѣ чл. чл. 99, 100, 101 и 102 ставатъ нови чл. чл. 107, 108, 109 и 110“.

Въ този параграфъ комисията направи едно редакционна поправка, която сега ще докладвамъ, а именно, следъ цифрата 110 се добавя: „като накрая на новия чл. 108 се прибавятъ думитѣ: Сѣжитѣ се продаватъ на лозарскитѣ производителни кооперации отъ държавнитѣ разсадници съ 50% по-евтино отъ установенитѣ цени“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ тази добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ § 54, заедно съ току-що приетата добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 55. Въ стария чл. 103, който става новъ чл. 111, въ първата алинея, думитѣ „отъ фонда за културнитѣ мѣроприятия по земледѣлието, горитѣ и водитѣ“ се замѣняватъ съ думитѣ „отъ фонда за културнитѣ мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Въ буква „а“ на сѣция членъ следъ думитѣ „до 1 л. на дръвче“ препинателниятъ знакъ „;“ се изхвърля и се добавятъ думитѣ „за частнитѣ лица и до 2 л. на дръвче за кооперациитѣ“.

На края на буква „д“, следъ думитѣ „частни лица“, се прибавя думата „общини“, а на края „сѣжитѣ“ получаватъ ипотеченъ кредитъ отъ Българската земледѣлска банка въ размѣръ до 50% отъ стойността на постройката“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 56. Старитѣ чл. чл. 104 и 105 ставатъ нови чл. чл. 112 и 113“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 57. Въ стария чл. 106, който става новъ чл. 114, думата „овошаритѣ“ се замѣни съ думата „стопанитѣ“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 57, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 58. Чл. 107 става чл. 115“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 58, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 59. Стариятъ чл. 108 става новъ чл. 116 и добива следната редакция:

„Земледѣлски кооперации, които организиратъ продажба на произведения отъ членоветѣ имъ зеленчуци, превозватъ последнитѣ по българскитѣ държавни желѣзници съ голѣма бързина и по благоприятствуваната тарифа“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 59, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 60. Прибавя се новъ чл. 117: „Зеленчуковитѣ семена, изнасяни въ странство, се освобождаватъ отъ мито, всички митнически такси и берни за 10 години отъ влизането на този законъ въ сила“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 61. Въ стария чл. 109, който става новъ чл. 118, думитѣ „отъ фонда за културнитѣ мѣроприятия по земледѣлието, горитѣ и водитѣ“ се замѣняватъ съ думитѣ „отъ фонда за културнитѣ мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 62. Старитѣ чл. чл. 110, 111 и 112 ставатъ нови чл. чл. 119, 120 и 121“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 62, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)
„§ 63. Въ чл. 113, който става нов чл. 122, след думата „пашкули“ се прибавят думите „и филиатури“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 63, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)
„§ 64. Въ стария чл. 114, който става нов чл. 123, след думите „построени от кооперации“ се вписва препинателния знак „;“, като се прибавят думите „частни лица и дружества“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 64, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)
„§ 65. Въ чл. 115, който става нов чл. 124, в първата алинея, думите „от фонда за културните мероприятия по земледелието, горите и водите“ се замъняват с думите „от фонда за културните мероприятия по Министерството на земледелието и държавните имоти“.

Въ буква „б“ на същия член думите „добре наредени подвижни задружни пчелини“ се замъняват с думите „образцови пчелини“.

Към същия член се прибавя следната:
„Забележка. Българската земеделска банка отпуска заем на стопаните на пчелини кошери и семейства, срещу залагане на същите“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 65, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)
„§ 66. Въ чл. 116, който става нов чл. 125, на края препинателният знак „.“ се замъня с „;“ като се прибавят думите „като кошерите с пчели се превозват с голяма бързина“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 66, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)
„§ 67. Старите чл. чл. 117 и 118 стават нови чл. чл. 126 и 127.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 67, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)
„§ 68. Прибавя се нов чл. 128:
„Всички пчеларски машини, уреди и принадлежности, които не се произвеждат въ страната, както и анадолияският восък, необходим за приготвяне на изкуствени пити, внасяни от пчеларските кооперации, се освобождават от вносно мито, митнически такс и берия“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народният представител г. д-ръ Илия Караджовъ.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Г. г. народни представители! Като пчелар съм опълномощен от кооперативната централа „Нектаръ“ да изкажа нейното съжаление, за което комисията по Министерството на земледелието не е взела под внимание голямото и изложение за повдигане на пчеларството. Въ същото време аз изказвам своето съжаление, за което Министерството на земледелието е пренебрегнало изобщо пчеларството. Комисията е възприела само последният текст от проекта, представен от кооперативната централа „Нектаръ“. Въ тази централа на пчеларските кооперации влизат 30—40 пчеларски сдружения. Тази централа почва да устройва производството на уреди, които сж необходими за пчеларството: кошери, дръжки, восъчни пити и др. Нещо повече, тя почна да приготвяла продукти от меда и разни пасты, които всеки може да види въ Кооперативния базаръ при банята.

Въ текста на този параграфъ е казано, че анадолияският восък, необходим за приготвянето на изкуствени пити, се освобождава от вносно мито, ако е внесен от пчеларски кооперации. Искам да предупреди почитаемото народно представителство от евентуални злоупотреби с този текст. Съгласно закона за кооперативните сдружения, седем души може да организират кооперация. Е добре, може да се намърят седем души търговци, които имат по един кошеръ, и съгласно закона да образуват кооперация. Аз зная един пчеларъ, Боянъ Дацовъ, който има един-два кошера и сега той, ако намъри още шест души, може да образува кооперация и да внася без мито анадолияски восък за пити и да търгува. Понеже такива кооперации може да възникнат въ цяла България, аз поддържам проекта на централата на пчеларските кооперации „Нектаръ“, споредъ който тази привилегия, да се внася анадолияски восък без мито, да бъде монополъ на тази централа на пчеларските кооперации въ България, които смъга да създаде собствени работилници за кошери и собствени фабрики за пити. Тази централа ще може въ всеки моментъ да контролира дали доставения восък без мито се употребява за нуждите на пчеларите или се спекулира съ него.

Аз моля въ текста вмъсто „пчеларските кооперации“ да се каже „централата на пчеларските кооперации“. Ще се разбира, че това се касае за кооперативната централа „Нектаръ“, единствената въ България, която се стреми да повдигне пчеларското производство.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народният представител г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Ние разглеждахме надълго и широко цъляното изложение на кооперация „Нектаръ“, и когато сме приели това постановление, съ което не се дава, тъй да се каже, едно монополно право на безмитен внос само на тази кооперация, имахме предъ видъ поощрението на всички пчеларски кооперации въобще, а не само на тази.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Тъ влизат въ нея.

Р. Василевъ (д. сг): Не влизат всички. — Не може да се даде само на една кооперация, това монополно право, за да тормози тя пъкъ после другите, които имат нужда от восък. Министерството на земледелието и Земеделската банка, които имат инспектори, могат да контролират кооперациите, и тъй могат да видят коя от тях е лъжекооперация и коя не, на кои да позволят безмитен вносъ, и на кои не. За всяка една кооперативна организация министерството по отдълно ще разрешава, а не така en bloc.

Така че не бива да се даде това право само на една единствена кооперация, макаръ и съюзна централа, а да се лишат всички други от същото право. Целта е да се поощри пчеларството навсякъде въ България, и за туй е направено това ковоовъведение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народният представител г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Предложението, което се прави, да се даде привилегия на една централа, заслужава внимание. Аз смътамъ, обаче, че това пещо не може да се реализира, тъй като ще трябва да направимъ съответните измънения въ закона за кооперативните сдружения. По закона за кооперативните сдружения, съюзяването на отделните кооперации съ общъ кооперативенъ съюзъ не е задължително, и като е така, ако приемемъ предложението, което г. Караджовъ прави и на което г. Василевъ възражава, ние ще лишимъ от помощ много кооперации, които не влизат въ тази централа. Дотогава, докато не се изработи единъ новъ законъ за кооперациите, въ който материята за кооперативните съюзи да бъде уредена съ всички гаранции, че ще бъдатъ запазени интересите и индивидуалитета на отделните кооперации въ съюза, ние такова предложение не можемъ да приемемъ. Иначе, при по-нататъшното развитие на пчеларството, което има голямо бъдеще въ България, много пчеларски кооперации, нма да могат да се ползватъ от тъзи облаги, ако по една или друга причина не сж влъзли въ централата.

При това положение на закона за кооперативните сдружения, единъ такъвъ текстъ въ настоящия законо-

проектъ, какъвто се предлага отъ г. Караджовъ, въ сжщностъ нѣма да даде никакви облаги на кооперациитѣ. Представете си, че се образуватъ една, две или три центри — коя отъ тѣхъ ще се ползува отъ облагите? Ето още едно неудобство, независимо отъ възможности, които се направиха, че нѣма постановление въ съответния законъ, съ което да задължитъ кооперациитѣ да влѣзатъ въ централата.

Ето защо, при това положение, възраженията, които г. Василевъ направи, сж основателни и не трѣбва да се остави, въпрѣки опасността да има злоупотребления, текатъ така, както си е.

Д-ръ И. Караджовъ (з): (Казва нѣщо)

А. Н. Минковъ (р): И азъ съмъ пчеларъ и мога да Ви кажа, че не всѣки пътъ кооперация „Нектаръ“ дава най-добри нити. Има едно частно лице въ Свищовъ, което ги работи много по-добре, отколкото кооперация „Нектаръ“.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Само че ги дава по 180 л., а „Нектаръ“ ги дава по 140 л.

А. Н. Минковъ (р): Кажете ми, г. Караджовъ, къде има нити по 140 л., азъ ще отида да ги взема. 190 л. е най-евтината нита; не е възможно по 140 л. да се дава нитата. Ако има по 140 л. нити, тѣ сж работени много лошо, и на тѣхъ пчелингъ не се явяватъ да работятъ, затуй пчеларитѣ не си ги доставятъ. 200 л. да е една хубава нита, тя пакъ е евтина.

Следователно, азъ казвамъ, че би трѣбовало да се помисли да се създаде една централа, за да не ставатъ злоупотребления. Но предъ видъ на това, че по закона за кооперативнитѣ сдружения ние не можемъ да приемемъ едно такова предложение, защото то нѣма да даде никакви практически резултати, по-хубаво е отъ тѣзи облаги да се ползуватъ отдѣлнитѣ кооперации, въпрѣки предположението, че ще има злоупотребления, отколкото да не се ползуватъ никакъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст.): Г. г. народни представители! За да се уясни по-добре въпросътъ, имамъ да кажа следното.

Комисията разгледа твърде надълго и нашироко, както каза и г. председателътъ на комисията, изложението на кооперация „Нектаръ“. Не можемъ се съгласи по никакъ начинъ, да дадемъ привилегия само на една централа, макаръ тя да казва, че обема всички пчеларски кооперации. Фактически това не е вѣрно. Ние даваме възможностъ на всички пчеларски кооперации, независимо отъ това, дали сж въ съюзната кооперация „Нектаръ“ или не, да си доставятъ восъкъ безъ мито. Не е пояснено точно въ редакцията за кого ще доставятъ този восъкъ, но изобщо се разбира, че се касае за восъкъ, който кооперациитѣ доставятъ за своитѣ членове. За да бъде по-ясно и да не ставатъ въ бъдаще злоупотребленията, за които намерна г. Караджовъ, азъ смѣтамъ — и това го правя съ съгласието на комисията — че е добре следъ думитѣ „пчеларскитѣ кооперации“ да се прибавятъ думитѣ „за тѣхнитѣ членове“.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Само за нуждитѣ на тѣхнитѣ членове.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст.): По този начинъ редакцията на члена става по-ясна и нѣма да ставатъ такива нѣща, за какъвто намерна г. Караджовъ — че седемъ души, начело съ незнамъ кого си, ще съставятъ кооперация, ще доставятъ восъкъ и ще спекулиратъ съ него. По такъвъ начинъ действително се е изкориствало кооперативното дѣло въ миналото. Но азъ мисля, че това не е целта на този членъ. Целта е да се помогне действително на всички кооперации.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Караджовъ! Оттегляте ли си предложението?

Д-ръ И. Караджовъ (з): Оттеглямъ го, следъ като г. докладчикътъ предложи тази добавка.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложена една добавка отъ г. докладчика, а именно: следъ

думитѣ „пчеларскитѣ кооперации“ да се каже „за тѣхнитѣ членове“. Който приематъ тази добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Който приематъ § 68 съ приетата добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст.): (Чете)

„§ 69. Старииятъ чл. 119, който става новъ чл. 129, се измѣня и става, както следва:

„Кооперативни дружества, центри и съюзи, общини и други обществени учреждения, които разпространяватъ агрономически познания между населението, като уреждатъ и поддържатъ, подъ контрола на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти и по одобрена отъ него програма за дейностъ, подвижни земледѣлски катедри, агрономства, разни видове земледѣлски училища, курсове и пр., получаватъ субсидия въ размѣръ до 50% отъ разходванитѣ по бюджета имъ за тая целъ суми.

„Не се позволява на поменатитѣ институти дейностъ, която е въ разрѣзъ съ стопанската политика на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Ангажираниятъ въ горнитѣ институти персоналъ (агрономи, специалисти, техници и пр.) трѣбва да има предвидения въ закона за държавнитѣ служители и въ законитѣ и правилницитѣ по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти служебни и образователенъ цензъ“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 69, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст.): (Чете)

„§ 70. Новъ чл. 130:

„Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти турга въ разположение на ония общини, които уредятъ при прогимназитѣ допълнителни земледѣлски или дѣвически земледѣлко-домашински курсове, по програма, одобрена отъ министерството, необходимия преподавателски персоналъ или ги подпомага за гадържката на такъвъ, следъ като осигуряватъ необходимитѣ за курсоветѣ средства“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 70, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст.): (Чете)

„§ 71. Новъ чл. 131:

„Агрономитѣ, специалиститѣ, техницитѣ и изобщо персональтъ по земледѣлието и оградитѣ, на общинска или окръжна служба, трѣбва да има предвидения въ закона за държавнитѣ служители и въ законитѣ и правилницитѣ по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти служебни и образователенъ цензъ.

„Назначението и уволнението на сѣцитѣ става отъ министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти, по предложение отъ окръжнитѣ постоянни комисии и общинскитѣ съвети.

„Забележка. Ожкитѣ на окръжна и общинска служба въ административно отношение сж подчинени на окръжнитѣ постоянни комисии и общинскитѣ кметове, а въ професионално и служебно отношение — на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. Н. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Азъ се противопоставямъ на алинея втора отъ чл. 131, съ която се посѣла пакъ върху правата на общинитѣ. И понапредъ по други специални закони ние наредихме, въпрѣки постановлението на чл. 3 отъ конституцията, че общинитѣ за своята вътрешна работа се ползуватъ съ пълна автономия, чиновницитѣ имъ, които изпълняватъ специална служба, да бъдатъ назначавани отъ съответния министеръ. Това не трѣбва да се допуска; и ако става, то е само затова, защото чиновницитѣ, които пишатъ тѣзи законопроекти, изглежда, не знаятъ, че у насъ общинитѣ се ползуватъ съ самоуправление. Само Министерството на народното просвѣщение, понеже е свързано съ традициитѣ отъ преди освобождението, е запазило агрономията на общинитѣ относно назначаването на учителския персоналъ.

Миналия пътъ ние посегнахме върху автономията на общинитѣ съ закона за горитѣ. Сега правимъ сжщо

такова посъгване и съ този законъ, като постановяваме, назначаването и уволняването на агрономитъ, въобще на специалиститъ по земеделското производство, служещи въ общинитъ, да става, отъ министъра на земеделъното и държавнитъ имоти.

Г. г. народни представители! Независимо отъ факта, че се създава единъ тормозъ за общинитъ, че въ случаи, когато ще трѣбва да се действува бързо, общинитъ ще има да се разправятъ съ тежкия бюрократически апаратъ, докато дойде работата до министъра, азъ смѣтамъ, че ние трѣбва да предоставимъ на общинитъ, когато се касае до извънредното на тѣхната стопанска политика, да си подбиратъ лицата, които ще работятъ въ тази областъ. Както позволяваме на общинитъ да си назначаватъ лѣкари, да си назначаватъ други служещи, които изпълняватъ не по-маловажни служби — разбира се, при наличността на известенъ цензъ на тѣзи лица — естествено, трѣбва да дадемъ право на общинитъ — това го повелява и конституцията — да си назначаватъ и персонала, който ще се грижи за подобрене на земеделъното и неговитъ отрасли. Назначаването на този персоналъ отъ министъра е съвършено неоправдателно.

И азъ моля алинея втора на този членъ да се измѣни, като ѝ се даде следущата редакция: (Чете) „Назначението и уволнението на сѣщитъ става отъ съответнитъ постоянни комисии или общински съвети съ одобрението на министъра на земеделъното и държавнитъ имоти“.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): То е все сѣщото.

А. Н. Минковъ (р): Не е все сѣщото. Така назначаването нѣма да става по представление, а ще става на право. Защото единъ общински съветъ — ние сме патли и знаемъ — ще представи нѣкого, по министърътъ нѣма да го назначи, когато назначението зависи напълно отъ него. Другъ е въпросътъ, когато се касае само министърътъ да даде едно одобрение. Неодобрение става само тогава, когато назначеното лице не отговаря на известни условия, които сж предвидени въ закона. Училищното настоятелство назначава учителитъ. Вѣрно е, че инспекторътъ, като делегатъ на Министерството на народното просвѣщение, утвърждава назначениата, но той само тогава може да не утвърди назначението на нѣкой учител, когато последниятъ не отговаря на условията, предвидени въ закона, когато нѣма цензъ, или другитъ предвидени въ закона условия. Мога да ви посоча примѣри съедневни. Знаемъ какви неприятности имахме въ миналия режимъ съ назначаването на единъ ветеринареть лѣкаръ, който само партизанствувалъ, а ние нищо не можехме да му направимъ.

Най-сетне съ какво се оправдава единъ такъвъ централизъмъ? Той е противенъ на духа на нашата конституция, той представлява едно посъгване върху автономията на общинитъ. Защо министърътъ ще назначава агрономитъ? Нека дадемъ право на министъра да не утвърждава известни назначения, т. е. ако лицето, което е назначено, напр. за агрономъ, не отговаря на ценза, министърътъ да има право да не одобри това назначение. Но при тази голѣма централизация въ България да натоваримъ министъра да назначава и най-дребнитъ чиновници на общинитъ, да се бърка въ работитъ на общинитъ, азъ мисля, че това е много опасно и най-малко тази Камара би трѣбвало да гледа така леко на автономията на общинитъ.

Този въпросъ не е така маловаженъ. За известни бюрократи, които смѣтатъ, че тѣхната служба е една светая светинхъ, където никой не може да се бърка и смѣтатъ, че въ областта на своята специалностъ носятъ отговорностъ, тая централизация е оправдана. Но за насъ, които искаме да издигнемъ автономията на общинитъ, за да бъдатъ тѣ обществени единици, които да привличатъ амбициитъ на всички честни люде, азъ смѣтамъ, че този въпросъ не е маловаженъ, и моля г. министъра да се съгласи съ мене. Азъ смѣтамъ, че и той ще се съгласи да се освободи отъ една излишна работа, да нѣма излишни разпрания и главоболия съ общинитъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Минковъ! Вие предлагате да се каже, че назначението става отъ съответнитъ постоянни комисии или общински съвети съ одобрението на министъра на земеделъното и държавнитъ имоти?

Министъръ Я. Молловъ: Г. председателю! Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Има предложение отъ г. Минковъ, съ което е съгласенъ и г. министърътъ по земеделъното и държавнитъ имоти, алинея втора на новия чл. 131 да се измѣни така: (Чете) „Назначението и уволнението на сѣщитъ става отъ съответнитъ постоянни комисии или общински съвети, съ одобрението на министъра на земеделъното и държавнитъ имоти“.

Когато приематъ § 71, заедно съ гласувалата поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 72. Въ стария чл. 120, който става новъ чл. 132, въ първата алинея думитъ „частъ отъ фонда за культурнитъ мѣроприятия по земеделъното, горитъ и водитъ“ се замѣняватъ съ думитъ „частъ отъ фонда за культурнитъ мѣроприятия по Министерството на земеделъното и държавнитъ имоти“.

„Буква „б“ отъ сѣщия членъ добива следната редакция:

„Кланици за добитъкъ и заведения за консервиране на животински и растителни произведения“.

„Буква „е“ се измѣнява и добива следната редакция:

„Сушене и консервиране на овощия, грозде и зеленчуци“;

„Буква „з“ се измѣнява и добива следната редакция:

„Продукти отъ грозде и овощни плодове, мѣстъ, безалкохолни и гроздови и овощни питиета и сиропъ“;

„Въ буква „к“ предъ думата „свилоточене“ се прибавятъ думитъ „сушене на пашкули и“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Когато приематъ § 72, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 73. Старитъ чл. чл. 121 и 122 ставатъ нови чл. чл. 133 и 134“.

Къмъ сѣщия параграфъ, г. г. народни представители, комисии, следъ като вече докладътъ бѣше напечатанъ и раздаденъ, се съгласи да се прибави една забележка съ следното съдържание: (Чете) „Търговцитъ, доставчици на земеделски машини и оръдия, които не държатъ въ складовитъ си достатъчно количество резервни части за доставенитъ отъ тѣхъ машини и оръдия, могатъ да бъдатъ лишени временно отъ правото да търгуватъ съ такива съ решение на Министерския съветъ по докладъ на министъра на земеделъното и държавнитъ имоти“.

Тази забележка се прие отъ комисията, като се имаше предъ видъ фактътъ, че много земеделски машини се набавятъ, разпродаватъ се, купуватъ се отъ земеделцитъ, но въ складовитъ нѣма въ достатъчно количество резервни части, и отпосле земеделцитъ за нужнитъ имъ резервни части плащатъ много повече пари, отколкото за самитъ машини. За да се улесни снабдяването на земеделцитъ съ нужнитъ резервни части за тѣхнитъ машини, ние задължаваме съ тази забележка търговцитъ на земеделски машини и оръдия да държатъ въ складовитъ си достатъчно количество такива резервни части. По този начинъ ние ще направимъ земеделския инвентаръ по-лесно използваемъ. Помислете си, че нарочно въ се доставятъ въ достатъчно количество резервни части — машинитъ въ такъвъ случай се оставятъ въ бездействие, не принасятъ никаква полза, а въ тѣхъ сж ангажирани маса средства на земеделцитъ. Съ тая забележка ние искаме до известна степенъ да ограничимъ спекулацията, която известни търговци вършатъ, като доставятъ въ малко количество резервни части, за да ги продаватъ на твърде високи цени.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ не мога да се съглася да бъде приета тая забележка. Машинитъ иматъ най-разнообразни резервни части отъ съвършено различни стойности. Не можете вие да държите на складъ резервни части за една машина — напр. единъ двигателенъ моторъ отъ нѣколко стотини конски сили. Въобщо това не е практично. Отъ друга страна, въ България вече има доста лѣярници, които могатъ да изработватъ всѣка една частъ отъ каквато и да е машина. Такива лѣярници има много въ София. Съ тая забележка ще създадемъ само едно затруднение на този, който до-

ставя съгласно и да е категория машини — да държи същевременно и резервни части за всички доставени от него машини. Това е много трудна работа. Днес търговецът може да има резервни части, утре може да ги изчерпи, а доставянето на нови части може да трае от три до шест месеца; той не знае в кой момент ще се изчерпят частите и ще остане без такива, нито колко време му е нужно, за да достави нови, а в това време надлежната власт ще му каже: „Ти, г-не, нямаш резервни части, нямаш колело за вършачка“ — особено махво колело; което много пъти бива 5—6 тона тежко. Туй ще създаде голъма мъчнотия в търговията, без да имат каквато и да е полза земледълците.

Ето защо, аз моля да не вписваме тия забележки, защото тя може да докара до много нежелателни работи и до пострадаване въобще на търговията; вмъсто да се добие ползата, която всички желаем, може да се добият отрицателни резултати.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Ползата за земледълците е очевидна, но вредата за търговеца, дали е така очевидна, не знамъ. Търговецът, който има повече резервни части, ще може да продава повече машини. Тъй че и търговецът ще има полза съгласно тази работа.

Д-ръ Й. Фаденхехт (д. сг): Ако той има интерес от тази работа, нѣма защо да се кара принудително да я върши. Той ще бъде подтикванъ къмъ това отъ своя интересъ.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Тогава нѣма да се даде възможност на търговците да доставятъ слаби машини, които лесно се развалятъ, безъ да иматъ резервни части за тѣхъ.

Д-ръ Й. Фаденхехт (д. сг): Ще се явятъ други, които специално такива части ще продаватъ, щомъ като тѣ се търсятъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Тази забележка се предлага въротно вследствие на единъ позивъ, направенъ отъ група земледълци. Азъ прочогахъ тѣхното пълноимие — съображенията имъ сѣ достатъчно сериозни — обаче струва ми се, че лѣкътъ е много опасенъ. Съ едно такова постановление въ закона ние ни най-малко нѣма да облекчимъ положението на земледѣлца и ни най-малко нѣма да го улеснимъ да се снабди съ единъ модеренъ земледѣлски инвентаръ. Едно задължаващо продавача на земледѣлски машини да държи запасни части, отъ които той не знае колко и кога ще бъдатъ използвани — това значи да се отегчи неговото положение. Като бѣде принуденъ да държи единъ мъртавъ капиталъ, който ще възлиза на стотини хиляди лева, естествено е, че този търговецъ ще си направи добре смѣтката и тази смѣтка ще бѣде въ тежестъ на купувача-земледѣлецъ; и разбира се въ такъвъ случай загубитъ за земледѣлца ще бѣдатъ много по-големи, той ще купува по-скоро машинитъ, защото въ цената имъ ще има известно увеличение, което ще служи за рентиране на затворения въ резервни части, капиталъ.

Какво е това нѣщо „резервна частъ“? Представете си резервнитъ части на една вършачка. Търговецътъ трѣбва да държи манометри и всички други части, и ако една вършачка коштува 400—500 хиляди лева, търговецътъ трѣбва да държи още толкова като мъртавъ капиталъ въ резервни части, и ако иначе би продавалъ една вършачка за 400 хиляди лева, предъ видъ на това, че тоя капиталъ ще бѣде дълго време неизползуванъ, той ще увеличи цената ѝ. Ние съ приемане предложението на нашия другаръ Пани Ивановъ улеснихме земледѣлците да могатъ да се снабдятъ съ горивни материали за своитъ машини, но сега съ тая забележка, която се предлага отъ докладчика, ще отегчимъ положението на тия, които искатъ да се снабдятъ съ машини — не само съ резервни части, а важното е земледѣлците да се снабдятъ съ евтини машини.

Друго нѣщо. Поправката на земледѣлскитъ машини създава единъ новъ отраслъ въ нашето стопанство; единъ новъ занаятъ у насъ, който, споредъ моитъ наблюдения, ангажира усилно на много добри наши механици. Естествено е, г. г. народни представители, че

ние трѣбва да поощряваме националното производство и да гледаме съ изработката на такива малки части да създадемъ работа на хората у насъ. Ако ние задължимъ нѣкои голѣми фирми да снабдяватъ земледѣлците съ резервни части за машинитъ имъ, тѣ ще си ги доставятъ отъ странство и тогава маса наши занаятчии, които намиратъ препитание въ тая работа и които изработватъ тия части много по-евтино, отколкото тѣ се доставятъ отъ странство, ще останатъ безъ работа. А кои сѣ тия занаятчии? Това е нашето лишно селско население, което дохожда да намира препитание и работа въ града. Естествено е, че ние не трѣбва да поощряваме този излишекъ отъ хора да ставатъ стражари, да вървятъ къмъ държавната казна, а трѣбва да ги пралцаме въ една работа доходна, която имъ дава добри печалби. Трѣбва да ви кажа, че най-интелигентнитъ занаятчи-жегѣзари сѣ именно тѣзи, които сѣ ангажирали съ поправката на земледѣлски машини, както сѣ и най-интелигентни онѣзи техници, които се занимаватъ съ поправка или изработване на електрически инсталации и пр. и пр.

Ето защо, азъ смѣтамъ, че ще посегнемъ на единъ зараждащъ се у насъ занаятъ, който държавата има всички интересъ да фаворизира.

Кои сѣ тия фирми, които злоупотрѣбаватъ? Вѣрно е, че има известни злоупотрѣблениа, но тѣ се правятъ отъ несолидни фирми, които се явяватъ съ една целоядна конкуренция да продаватъ евтино своитъ лопокачествени машини, частитъ на които се развалятъ, и когато стопанина имъ трѣбва да се снабди съ резервни части, не може да намѣри такива. Но за изработка на резервни части на най-употрѣбемитъ въ нашето земледѣлско стопанство машини навсѣкжде у насъ имаме работилници. Това и г. министърътъ на земледѣлието може да го потвърди — ако разбира се, този въпросъ го е интересувалъ. Но въ всѣки случай, за главнитъ системи машини, които се употребяватъ най-много у насъ, навсѣкжде можете да намѣрите работници, които да ви направятъ и осьъ, и друго освенъ сложнитъ части, като манометъръ и други, за изработването на които се иска по-голема техника.

Ето защо азъ смѣтамъ, вмѣсто да изпипемъ вежди, ние ще извадимъ очи съ такова едно постановление; затова то не трѣбва да се приема, или най-много — да бѣде прието въ смисълъ, што голѣмитъ фирми, които внасятъ тия машини, да се задължаватъ да държатъ въ своитъ складове известенъ депозитъ резервни части. Обаче, да задължите всѣки единъ търговецъ да прави това, то е невъзможно; ние по такъвъ начинъ ще монополизираме търговията съ земледѣлски машини въ рѣцетъ на нѣколко само фирми, нѣщо, което по никакъвъ начинъ не трѣбва да се допусне.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Пани Ивановъ.

П. Ивановъ (д. сг): Г. г. народни представители! Вѣрно е, че много голѣма нужда се чувствува отъ нѣкои части на земледѣлскитъ машини, които много се чупятъ, но мене ми се струва, че е малко мъчна работа да искаме да се намиратъ тия части у лицето, което продава машинитъ. Вѣрно е, че има много фирми или отдѣлни хора, които продаватъ машини, донесатъ една, две, три, четъ или десетъ машини и не доставятъ части за тѣхъ. Но мене ми се струва, че друго нѣщо е много по-важно. Азъ тази работа не я познавамъ и не знамъ какво сѣ казали по-вещитъ хора. Механиката около поправката на земледѣлскитъ машини достатъчно напредва у насъ, ежегодно смѣняването на части върви все по-бързо. Ако ние постановиме, всѣки, който продава машини днесъ, да има нужнитъ за тѣхъ въ продължение на три години, да речемъ, части, това едва ли ще бѣде възможно. Азъ, доколкото познавамъ тая работа, ще ви кажа, че за всички машини, които сѣ продадени въ течение на последнитъ 5—6 години, дори и за тѣзи, които тая година се продаватъ, донесенитъ части за сѣщитъ машини, едва ли ще могатъ да се използватъ. Всѣка година машинитъ добиватъ другъ видъ, и старитъ части не могатъ да се използватъ. Много често даже се случва да купите нова частъ и пакъ да се принудите да отидете при нѣкой плосеръ да я поправи, за да може да се използва.

Освенъ това, както каза г. Минковъ, ние имаме вече доста работилници, и желателно е да ги подкрѣпимъ.

Заради това и азъ съмъ на мнение тая забележка да не се приема, най-малко затова, защото ежегодно въ тия машини ставатъ голѣми промѣни и, следователно, не можемъ да заставимъ хората, които ги продаватъ, да дър-

жати и резервни части за тях, макар, да е вѣрно, че нуждата отъ части за земеделските машини е най-болният въпросъ въ земеделското стопанство.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Михайлъ Донсузовъ.

М. Донсузовъ (с. д.): Г. г. народни представители! Мене ми се струва, че практиката е най-добриятъ учителъ въ живота. Тя ни подсказва идеитъ, които ние трѣбва да владееме въ законитъ. Мене ми се струва, че това искане на земеделцитъ е таково не само на една група, а то е единъ протестъ, едно искане на земеделцитъ отъ цяла България. Докогато азъ съмъ обикалялъ изъ селата, когато съмъ говорилъ за насърчение на земеделието и за неговото модернизирание, винаги сж ми казвали: „Еди кой си взема машина, работи съ нея една годна и сега тъй си стои ржждяса подъ сайванта“. — Защо? — „Нѣма резервни части“. Азъ имъ казвамъ: идете въ Бургасъ, идете въ Пловдивъ и намѣрете. — „Понеже знае, че е случена, една частъ безъ която машината не може да работи, този, който има тия части, му взема стократно по-голяма цена, отъайва земеделеца и той почва пакъ съ старото орадо да работи“.

Ето защо, азъ намирамъ, че такава забележка е умѣстна. Кой продава земеделски машини днесъ въ България? Разни комисионери. Отворилъ една канторка и продава машина! — „Азъ ще пиша въ София или нейде въ Германия и ще ти доставя машини!“ Ние искаме да се концентрира въ нѣколко пункта въ България, въ ржцетъ на солидни фирми тая търговия съ земеделски машини и тѣхнитъ части. Социалността въ случая е необходима, за да могатъ да се задоволятъ нуждитъ на земеделието.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. ст.): Или монополъ, или свободна конкуренция трѣбва да има.

М. Донсузовъ (с. д.): Понеже земеделското стопанство е най-голямото стопанство въ България, мене ми се струва че държавата трѣбва да вземе мѣрки, за да подпомогне това стопанство. То не е като нѣкой бакалски магазинъ — да си купувашъ това или онова. Това е едно голямо стопанство и държавата трѣбва да го поопри. Трѣбва да се разпространятъ земеделските машини. Тѣзи посреднически, комисионерски къщи трѣбва да се махнатъ. Тѣ само спекулираатъ, не помагатъ на производството. Азъ намирамъ, че предложената забележка въ законопроекта е необходима.

После, ние имаме машини отъ много системи. Нашитъ работилници, лѣярници не могатъ да изработятъ части за тая или оная система машини. Продаватъ се машини разни системи, и всѣка фабрика е длъжна да достави резервни части за своитъ машини. Азъ си купувамъ една машина „Сингъръ“ и фабриката ми дава всички резервни части; когато имамъ нужда отъ такива, азъ трѣбва да ги намѣря. За земеделското производство не е така. Мене ми се струва, че е необходимо въ случая да се приеме забележката, която се предлага.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. ст.): Конкуренцията ще надделѣе. Онѣзи фирми, които доставятъ машини съ резервни части, ще добиятъ предимство върѣдъ населението.

М. Донсузовъ (с. д.): Такава е практиката отъ 10—20 години, г. Фаденхехтъ, и щомъ досега не се е постигнало това, нѣма да се постигне и заанапредъ.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. ст.): Цѣртъ тогава е да се даде на Земеделската банка монополъ за доставяне на тия машини.

М. Донсузовъ (с. д.): Това е то. Нека чрезъ кооперации или чрезъ Земеделската банка да се доставятъ тия машини, но да не оставаме населението да бъде експлоатирано отъ разни комисионери.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Илия Караджовъ.

Д-ръ И. Караджовъ (з.): Г. г. народни представители! И азъ четохъ това изложение и намѣрихъ искането на тия земеделци за много справедливо. Отъ опитъ, отъ дълтъ животъ между селянитъ — самъ азъ съмъ селски синъ — съмъ се убедилъ, че земеделските машини биха могли да намѣрятъ пласментъ въ нашето село, ако бждатъ при-

дружени съ резервни части. Да ви посоча примѣръ съ шевнитъ машини „Гритцнеръ“ и „Науманъ“. Спомнямъ си какъ населението отбѣгваще да купува ертинитъ машини „Науманъ“ само защото нѣмаха резервни части, а купуваше „Гритцнеръ“ двойно по-сжкло, защото знаеше, че ако загуби нѣкоя частъ, ще я намѣри.

Азъ съмъ отъ тѣзи, които считатъ земеделското производство като една голяма индустрия; да организира тая индустрия — това е първата длъжностъ на всѣки държавникъ у насъ. Машинното земеделие трѣбва да се улесни най-напредъ — съ това сме всички съгласни. Но виждаме една анархия въ разпространението на машинитъ. Спомнете си факта, какъвъ боклукъ се намѣри въ Дарекитя за стопански грижи и обществена производливостъ — независимо по какви съображения, корисни или не, беше доставенъ — машини, които тукъ, въ България, не можаха да се продадатъ, и загуй после едно италианско или чехско дружество ги откупи и ги направи на стомапа. А колко други мошеници още ходятъ изъ България и убеждаватъ найвния български земеделецъ да купи тази или онази машина, този или онзи плугъ, тази или онази триора или пъкъ други земеделски машини!

Мисля, че въпросътъ за въвеждане земеделските машини въ земеделското стопанство е много сериозенъ. Азъ считамъ, че единъ монополъ, за какъвто и другъ пътъ съмъ приказвалъ отъ трибунала, ще се отнася до доставката на плугове, триори, вършачки, вѣячки, трѣбва да бъде предметъ на държавна организация, на държавна грижа, трѣбва да има една регламентация на доставката на тия машини. Дали трѣбва да бъде „Ростогъ“, или „Политонъ“, дали № 5, № 7 или № 8 — този въпросъ трѣбва респективно агрономство или специална комисиия да го урежда. У насъ, за голямо съжаление, разпространителитъ на машини иматъ интереса да убедятъ единъ навелъ българинъ или турчинъ да купи една триора № 7 или № 8, която въ Добруджа се уютрѣбва, а за нашитъ условия е негодна. И затова, както казваше г. Донсузовъ, много машини така ги хвърлятъ, почиватъ подъ сайванта и не струватъ нищо, макаръ да сж купени съ злато.

Въпросътъ е много важенъ и азъ мисли, не тая забележка, която г. докладчикътъ ни предлага, до известна степенъ задоволява онази голяма нужда, която трѣбва да бъде удовлетворена. Нека г. министерътъ си вземе бележка, и когато утре ни представи единъ законопроектъ за изменение и допълнение закона за Българската земеделска банка, да ни занимае съ този въпросъ: можемъ ли ние въ България да монополизираме доставката на земеделски машини, да се регламентира тая работа, да бъде тая наредена целесобразно за нашето земеделско производство? Доставката на земеделски машини трѣбва да бъде регламентирана; този въпросъ трѣбва да бъде поставенъ на дневенъ редъ, но засега азъ поддържамъ забележката. Тя до известна степенъ задоволява нуждата на земеделцитъ. Въ този моментъ, когато разглеждаме законопроектъ за насърчение на земеделското производство, ние трѣбва да изхождаме само отъ интереситъ на земеделеца. Че имало работилници за поправка на земеделски машини — това е друга работа; голямъ приятель съмъ на занаятчиитъ, но най-важното въ случая е да избавимъ земеделцитъ отъ експлоатацията на всички онѣи, които могатъ да спекулиратъ съ тѣхнитъ нужди.

Ц. Бръшляновъ (д. ст.): Самитъ търговски къщи ще организиратъ такива работилници. Това нѣма да повреди на работилничитъ. Ще пострадатъ само несподобнитъ къщи, отъ които трѣбва да се отървемъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Тая забележка не носи такава страшна опасностъ за търговцитъ и занаятчиитъ, както изтъква г. Минковъ. Тя ще застави онѣзи, които продаватъ земеделски машини, на сжщитъ тия земеделци, които сж купили отъ тѣхъ машини, ако поискатъ нѣкоя резервна частъ да имъ посочатъ къде има такава частъ, или пъкъ коя работилница може да имъ я направи. Тѣи, както е сега поддържането — безъ всѣкакви ограничения и безъ всѣкаква пѣи да се каже, санкция за търговцитъ — опасността да бждатъ земеделцитъ експлоатирани е голяма. И за туй азъ съмтамъ, че тая забележка трѣбва да се приеме. Тя не е

опасна, още повече като имате предъ видъ, че санкцията ще се налага отъ Министерския съветъ, по докладъ на министъра на земледѣлието.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Видо чухте забележката, която се предлага отъ г. докладчика отъ името на комисията. Който приематъ тая добавка къмъ § 73, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрането приема.

А. К. Минковъ (р): Меншество.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Болшинство.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Имаше болшинство. — Прие се. — Който приематъ § 73 съ гласуваната добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрането приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 74. Заглавието на глава XI се измѣнява, както следва:

„Фондъ „културни мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 74 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрането приема.

А. Пиронковъ (д. ст): Не можахме да разберемъ забележката прие ли се.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Забележката се прие.

А. Пиронковъ (д. ст): Петъ души гласуваха.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Петъ души! Ама задъ Васъ колко гласуватъ, Видо не виждате. Азъ съмъ тукъ оторизиранъ да гледамъ и констатирамъ колко души гласуватъ.

А. К. Минковъ (р): Не се разбира, г. председателю.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Моля ви се, г-да. За да нѣма никакъвъ споръ — макаръ че азъ констатирахъ правилно вота — азъ ще направя тая концесия, да се върнемъ на § 73, макаръ, че вече се гласува и § 74.

Къмъ § 73 се предлага отъ г. докладника отъ името на комисията една забележка, съ която е съгласенъ и г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Я. Молловъ: Този въпросъ е разгледанъ въ комисията въ мое отсъствие.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикътъ заяви това. Васъ не съмъ питалъ.

Министъръ Я. Молловъ: Считаю за нужно да дамъ нѣкои освѣтления по въпроса.

Въ всѣки случай забележката, която се предлага отъ комисията, е твърде умѣстна. Г. Минковъ намира, че ще бѣде опасно за българскитѣ занаятчии, ако се поиска отъ търговцитѣ да иматъ и запасни части за ония земледѣлски машини, които тѣ доставятъ. Г. Фаденхехтъ, ако се не лъжа, каза, че това е въпросъ на конкуренция: само онии търговецъ ще успѣе, който продава по-евтино. Търговцитѣ иматъ интересъ да внасятъ запасни части за машинитѣ, които доставятъ, но същевременно върно е и това, което каза г. Донсузовъ — че съ внасяни много машини у насъ, безъ да съ доставени запасни части за тѣхъ и подире, когато стопаниитѣ на машинитѣ се обръщатъ къмъ търговцитѣ, за да си набавятъ запасни части, тази работа се протака дълго време, тормозятъ се земледѣлцитѣ, често пакти се изкористява тѣхното положение, иска имъ се по-висока цена, отколзото струватъ тия запасни части. Другъ е въпросътъ дали тая работа трѣбва да продължава въобщо така.

Голѣмитѣ фирми иматъ всички интересъ, по мое разбиране, като доставятъ тукъ машини, да доставятъ и запасни части за тѣхъ. Обаче редицата посредници, които съ се наредили да продаватъ машини и които съ взели представителство само, безъ да образуватъ складове отъ машини и запасни части за тѣхъ — фактически тѣ съ посредници въ пълната смисълъ на думата — заставятъ хората да ча-

катъ за запасни части съ месеци, а земледѣлието е таткъвъ занаятъ, че не чака. Въ сезона на жътвата имате нужда отъ жътварка: трѣбва да имате за нея всички части, за да се тури тя навреме въ работа. Има действително нѣкои части, за които и г. Минковъ каза, като манометъръ и пр., които не могатъ да се изработватъ тукъ, обаче тѣ рѣдко се чупятъ. Има и части, които по-често се чупятъ, изхабяватъ се, и думата е за тѣхъ. Тия части се масово изхабяватъ и масово е и търсенето имъ; думата е за тѣхъ; нуждата отъ тѣхъ за земледѣлското стопанство трѣбва да бѣде задоволена. Азъ мисля, че нѣма защо да блдемъ толкова педанти въ тая областъ. Трѣбва да застапимъ търговцитѣ да бѣдатъ въ услуга на селския стопанинъ.

Ц. Бръшляновъ (д. ст): Санкцията ще я прилага Министерскиятъ съветъ, а не единъ мирови съдия; той ще решава дали да се отнеме или не правото на нѣкоя фирма.

С. Костурковъ (р): Министерскиятъ съветъ ще го обрнете на бакалница!

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ предложената забележка къмъ § 73, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрането приема. Гласуванъ е и § 74.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 75. Новъ чл. 135:

„Всички досегашни фондове при Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти се обединяватъ въ единъ фондъ подъ наименование „фондъ културни мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“ съ следнитѣ отдѣлни смѣтки: а) земледѣлие и отраслитѣ му; б) опитно дѣло; в) гори; г) води; д) вѣнзюотни; е) рибарство; ж) практическо рибарско училище; з) Андрей Екимовъ и др., които бѣха се открили.

„Сумитѣ отъ всѣка смѣтка се употребяватъ съгласно специалнитѣ закони.

„Сумитѣ по горния фондъ се внасятъ въ държавнитѣ банки за използворяване“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 75, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрането приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 76. Стариятъ чл. 123, който става новъ чл. 136, се измѣнява, като първата му алинея добива следната редакция:

„Къмъ специалната смѣтка „земледѣлие и отраслитѣ му“ на фонда „културни мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“ се придаватъ следнитѣ приходи:

„Буква „к“ на сѣция членъ се отмѣнява“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 76, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрането приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 77. Чл. 124 става новъ чл. 137.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 77, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрането приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 78. Въ края на стария чл. 125, който става новъ чл. 138, думитѣ „фонда за културни мѣроприятия по земледѣлието, горитѣ и водитѣ“, се замѣняватъ съ думитѣ „фонда „културни мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 78, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събрането приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 79. Новъ чл. 139:

„Сумитѣ отъ фонда „културни мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“ съ използватъ също за нови постройки, за ремонтъ и преправки на съществуващитѣ държавни постройки, както и за откупване на необходимитѣ за земледѣлскитѣ учреждения земи“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народният представител г. Минчо Дилиановъ.

М. Дилиановъ (з): Г. г. народни представители! Не е хубаво да се развързват рждетъ на министерството да употребява сумитъ на фонда „Културни мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти“ за нови постройки, за ремонти и т. н., защото фактически това сж разходи, които трѣбва да легнат на редовния държавенъ бюджетъ. Сумитъ, които сж събрани по този фондъ, сж предназначени специално за чисто културни мѣроприятия въ прѣкия смисълъ на думата, за непосредствено поощрение на лозарството, пчеларството, за отводняване и др. Не е хубаво да ограбваме по този начинъ фонда „Културни мѣроприятия“ за разходи, които трѣбва да бъдатъ общодържавни.

Азъ правя предложение този членъ да се изхвърли. Ако се наложи въ бъдеще отклонение, нека, когато се гласува бюджетътъ на фонда „Културни мѣроприятия“, както направихме преди нѣколко дена, г. министърътъ внесе подобно предложение, както сторихме завчера, като гласувахме кредити за строежи въ Салово, Образцовъ-цифликъ и др. Въ закона за земледѣлското производство да не правимъ отклонение отъ добрия принципъ: средствата на този фондъ да отиватъ прѣко за културно-стопански цели.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Я. Молловъ: Въпросътъ е само да се даде възможност на Министерството на земледѣлието да строи съ средствата на фонда, а ежегодно тия средства ще се гласуватъ, твърде естествено, отъ тукъ. Не е въпросътъ, че нѣма да се гласуватъ — ежегодно ще се гласуватъ, само че трѣбва да се предвидятъ разходи и въ бюджета на държавата за земи и постройки.

М. Дилиановъ (з): Това го има въ единъ отъ председателстващитъ членове. Ние го гласувахме по-рано въ единъ членъ — не си спомнямъ кой беше точно — и нѣма нужда и въ другъ членъ да го гласуваме.

Министъръ Я. Молловъ: Ако го има, азъ нѣмамъ нищо противъ.

М. Дилиановъ (з): Казано е „и за други“.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): Не е казано точно за какво.

Министъръ Я. Молловъ: Ако го има, азъ нѣмамъ нищо противъ.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): Нѣма го.

Р. Василевъ (д. ст): Действително, съ тоя новъ членъ можемъ да дадемъ възможност на нѣкой министъръ да изяде цѣлия фондъ за една постройка.

Министъръ Я. Молловъ: Това е вѣрно, г. Василевъ, но ние съ намираме предъ следното фактическо положение. Вие знаете, че миналата година въ бюджета на Министерството на земледѣлието се предвидѣха нищожни средства за поправката на тия разсипани постройки и ние нѣмаме никаква възможност да ги поправимъ. Всяка година Министерството на земледѣлието иска отъ Министерството на благоустройството и отъ Народното събрание да се гласуватъ средства за постройки. За голѣмо съжаление не се даватъ средства по редовния бюджетъ.

Трѣбва, обаче, да се търси изходъ отъ това положение. Не може да се оставятъ държавни постройки да се разсипватъ; нѣщо поветъ — не може да се оставятъ държавни училища, расадници, стопанства да загинватъ, да трънясватъ. Това е фактичното положение, трѣбва да се считаеме съ една действителност. Какво по-хубаво отъ това, държавата да ни даде по редовния бюджетъ средства, за да залазимъ средствата на фонда за неговитъ цѣли?

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Дилиановъ! Следъ обясненията на г. министра, настоявате ли на предложението си?

М. Дилиановъ (з): Настоявамъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Минчо Дилиановъ предлага да се изхвърли § 79 изпѣло.

Който приематъ предложението на г. Дилиановъ, моля, да вдигнатъ ржка. Меншество, Събранието не приема.

Който приематъ § 79, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 80. Стариятъ чл. 126, който става новъ чл. 140, се измѣнява, както следва:

„Всячки отпуснати по настоящия законъ помощи се използватъ изключително за целитъ, за които сж отпуснати. Нарушителитъ връщатъ получената помощъ въ двоенъ размѣръ и се лишаватъ въ бъдеще отъ правото на такава“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 80 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 81. Стариятъ чл. 127 става новъ чл. 141“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 81 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 82. Въ стария чл. 128, който става новъ чл. 142, думитъ „селско стопанство“ се замѣняватъ съ думитъ „земледѣлско стопанство“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 82 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 83. Въ стария чл. 129, който става новъ чл. 143, думитъ „отъ селското стопанство“ се замѣняватъ съ думитъ „отъ земледѣлското стопанство“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 83 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 84. Старитъ чл. чл. 130, 131, 132 и 133 ставатъ нови чл. чл. 144, 145, 146 и 147.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 84 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 85. Чл. 134 се отмѣнява“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 85 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 86. Въ стария чл. 135, който става новъ чл. 148, думата „уволнението“ се замѣнява съ думитъ „назначението и уволнението“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 86 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 87. Въ стария чл. 136, който става новъ чл. 149 думитъ „чл. 130“ се замѣняватъ съ думитъ „чл. 144“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 87 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст): (Чете)

„§ 88. Въ стария чл. 137, който става новъ чл. 150, думитъ „чл. 105 отъ“ се изхвърлятъ“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 88 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 89. Чл. чл. 138, 139, 140, 141, 142 и 143 ставатъ нови чл. чл. 151, 152, 153, 154, 155 и 156.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 89 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 90. Въ стария чл. 144, който става новъ чл. 157, цифрата „20“ става „100“, а цифрата „100“ става „500“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 90 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 91. Въ стария чл. 145, който става новъ чл. 158, съюзътъ „и“ следъ думата „глолица“ се замѣства съ „запечетая“, а следъ думитѣ „изкуствени ливади“ се вписватъ думитѣ „и всички многогодишни култури“.

Цифрата „50“ става „100“, а цифрата „500“ става „1000“. Къмъ сѣщия членъ се вписва следната забележка: „Кучетата, които се намѣрятъ въ царевичитѣ и лозята, се убиватъ“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 91 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 92. Въ стария чл. 146, който става новъ чл. 159, цифрата „20“ става „500“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 92 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 93. Въ стария чл. 147, който става новъ чл. 160, думитѣ „чл. чл. 143—146“ ставатъ „чл. чл. 156—159“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 93 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 94. Въ стария чл. 148, който става новъ чл. 161, втората алинея добива следната редакция:

„Когато стопанинътъ на добитъка е неизвестенъ, кметътъ на общината въ срокъ отъ 10 дни уведомява сѣседнитѣ общини презъ околийския началникъ и обявява въ „Държавенъ вестникъ“, че 20 дни следъ еднократното публикуване, ако не се яви стопанинътъ, добитъкътъ ще бѣде продаденъ на търгъ. Следъ изтичане на горния срокъ, ако не се яви стопанинътъ, добитъкътъ се продава на търгъ и отъ получената сума се задържа обезпечението и разноснитѣ по храненето и обявлението, а остатъкътъ се внася въ фонда за подобрене скотовъдството, ако въ продължение на 3 месеци отъ деня на продажбата не се яви стопанинътъ на добитъка, за да си получи остатъка“.

„Забележката къмъ сѣщия членъ се отмѣнява.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че съ постановленията на този членъ се посѣга на закона за окръжнитѣ съвети, съ който се дава право на постояннитѣ комисии да продаватъ за своя смѣтка така наречения добитъкъ „лова“. Отъ това перо окръжнитѣ съвети досега имаха доста голѣми приходи. Сега ние съ това измѣнение посѣгаме върху този приходъ на окръжнитѣ съвети. Досега всичкиятъ безстопанственъ добитъкъ, независимо отъ това дали е нанесълъ повреди или не, се продава за смѣтка на окръжната постоянна комисия, като общината, която го е заловила, си прихващаше само разноснитѣ, които е направила по него. Не може така инцидентно да лишимъ окръжнитѣ съвети отъ този доходъ, още повече, че досега, доколкото се прикритиратъ сведенията ми, всички бюджети на окръжнитѣ съвети сж утвърдени.

Р. Василевъ (д. ср): Нѣма нищо подобно.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): Г. г. народни представители! Съ скотовъднитѣ фондове се преследва целъа да се даде възможностъ на общинитѣ да разполагатъ съ повече средства за подобрене на скотовъдството. Този доходъ, който общинитѣ ще иматъ за скотовъднитѣ фондове, не е много голѣмъ. Но така, както е уредена сегатая материя въ § 94, ползата отъ скотовъднитѣ фондове за общинитѣ ще бѣде действителна, когато иначе, както бѣше досега, приходътъ, който получаваха окръжнитѣ постоянни комисии, не отивалне за подобрене на скотовъдството. Въ случая общината ще бѣде повече заинтересована, защото търгътъ ще се произвежда въ самата община, а не въ окръжната постоянна комисия. Контролтътъ, който ще упражняватъ общинитѣ, ще бѣде по-добъръ, защото самото население ще бѣде заинтересовано да не става около търга нѣкоя некрасива работа, а да се произведе редовенъ търгъ, чрезъ който тѣхниятъ скотовъдентъ фондъ ще добие повече средства. Азъ смѣтамъ, че е умѣстно това измѣнение на съответния членъ и моля да приемете редакцията така, както я прочетохъ.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 94 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 95. Старитѣ чл. чл. 149 и 150 ставатъ нови чл. чл. 162 и 163.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 95 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 96. Въ първата алинея на стария чл. 151, който става новъ чл. 164, съюзътъ „и“ следъ думата „ниви“ се замѣства съ „запечетая“, а следъ думата „ливади“ се вписватъ думитѣ „глолица и други многогодишни култури“.

Въ втората алинея следъ думата „глоба“ се вписва „до“, а цифрата „50“ става „500“.

Въ третата алинея на сѣщия членъ следъ думата „сѣветникъ“ се вписватъ думитѣ „за председателъ“; съюзътъ „и“ се замѣства съ „запечетая“; думитѣ „старши полжи начачъ“ се замѣстватъ съ думитѣ „единъ земледѣлецъ, посоченъ отъ общинския съветъ“; думитѣ „прекарва необходимостта и“ се замѣняватъ съ думитѣ „обзѣжда необходимостта отъ искания пѣтъ и разрешава въпроса за прекарването, като“.

Последната алинея на сѣщия членъ добива следната редакция:

„Рѣшението на комисията подлежи на обжалване предъ надлежния мирови сѣдия въ двенедѣленъ срокъ отъ деня на връчване предисъ отъ сѣщото на страницѣ. Рѣшението на мировия сѣдия е окончателно и подлежи на касационно обжалване“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Азъ се противопоставямъ на това измѣнение, защото то затрогва единъ много важенъ въпросъ отъ нашето материално право. Въпросътъ, който се урежда въ този членъ, е единъ въпросъ, който е уреденъ подробно въ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ. И тамъ този въпросъ е уреденъ съ огледъ на нашата юриспруденция, съ огледъ на нашата практика и съ огледъ на това, което сж създали културнитѣ народи. Въ действующия законъ, при гласуването на който не се държеше толкова за принципитѣ и всѣки каквото му дойде на ума гледале да го прокара въ формата на законъ, се тури едно постановление, което отмѣни всички постановления въ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ относно правото на минаване или правото на проходъ. Създаде се едно постановление, че общинскиятъ съветъ тогава, когато нѣколко стопани или група стопани иматъ нужда отъ пѣтъ, се произнася дали може да се отвори този пѣтъ. Дотогава, доколкото се простиратъ сведенията ми — за което нѣщо, разбира се, има сведения въ Министерството на правосѣдието отъ докладитѣ, които сж направили мировитѣ сѣдии по прилагането на този членъ — общинскитѣ съвети сж злоупотрѣбавали съ това нѣщо, защото не сж знаели какъ да прилагатъ закона. Не му е тукъ мѣстото да посоча конкретни, какви чудовишни злоупотрѣбления сж ставали съ това. Но азъ смѣтамъ, че когато

се касае да се правят нововъведения, които засягат нашето материално право — за което има специални законоположения — в един закон, който цели да подобри земледѣлското производство, тази материя не може да се урежда така тогнанъ. Особено при наличието на нашия сѣдилища, по никои начинъ не бива да се дава право на селскитѣ общински съвети да отварят пѣтица. Защото утре напр. въ закона за окръжнитѣ съвети ще видимъ положение, че се отмѣнява законътъ за организацията на войската или пъкъ нѣкой другъ законъ. Това не трѣбва да се допусне. Миналата година ние обвинявахме най-много бившето правителство, че то законодателствува безсистемно и че съ забележки или постанованията въ други закони сж отмѣнявани закони отъ съвсемъ друга област. Естествено е, че тази Камара не трѣбва да допусне това. Вѣрно е, че този въпросъ е много важенъ. Вѣрно е, че е необходимо да стане едно измѣнение въ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ, който третира материята за сервитута, като я приближава по-скоро до положението, което го имаше по турския законъ за земитѣ. Но това е единъ въпросъ, който иска сериозно третиране, защото тукъ се засягатъ най-големитѣ интереси и защото най-големитѣ разприци въ селата ставатъ относително правото за пѣтицата. Тамъ се затрогва най-живената струна на българския собственикъ и не може току така инцидентно да се измѣни това законоположение.

Ето защо, азъ мисля че тоя текстъ трѣбва изцѣло да бѣде изхвърленъ, като министърътъ на правосѣдието ако е необходимо, ни сезира съ едно измѣнение на закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ, дето тази материя е подробно изложена. Ако ли пъкъ вие допуснете това положение, то въ такъвъ случай вие отмѣнявате цѣла глава отъ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ, защото тамъ по съвсемъ другъ начинъ се урежда тази материя. Най-напредъ тамъ се уреждатъ спетеленитѣ права за проходъ по турското законодателство; тамъ се урежда въпросътъ за видимитѣ или невидимитѣ прекъснати или непрекъснати сервитути и т. н. Всичкото това е уредено съ подробностъ въ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ. Когато земата вследствие на дѣлата е лишена отъ проходъ, естествено е че други сж начинитѣ, по които единъ собственикъ може да се снабди съ проходъ. Азъ мога да ви посоча, какви злоупотрѣбления сж ставали у насъ. Едно голямо имущество на едни състоятелни хора се раздѣля. Преди раздѣлянето тѣ сж имали единъ път, който ги извежда къмъ шосето. Когато се раздѣлятъ, раздѣлятъ и пътя и следъ туй намира се единъ общински съветъ да прокара новъ пътъ презъ паракендето на нѣкой непазганъ селянинъ, който има само 10—15 декара тини, и по такъвъ начинъ да го лиши отъ нивитѣ му. Ако ние така инцидентно уредимъ тази материя, както е посочено тукъ, и ако предоставимъ на общинскитѣ съвети да разрешаватъ прокарването на нови пѣтици, като посѣгатъ на чуждата собственост, може да си представимъ какви произволи ще ставатъ. Това не трѣбва да се допуска най-много отъ сегашната Камара, която се явява да защитава правото на собственостъ. При това наше стремление, да защитаваме правото на собственостъ, азъ мисля че не трѣбва да се създаватъ условия, за да се извършватъ най-големи произволи отъ хора, които нѣматъ каберъ отъ тази работа. Ето защо, азъ ще моля тази материя да бѣде уредена съ едно специално законоположение въ съответния законъ, дето този въпросъ е подробно изложенъ, и то въз основа на практика, която юриспруденцията ни е дала не отъ стотици, а отъ хиляди години насамъ. Азъ моля г. докладчика и г. министра — тукъ има юристи, които ще се съгласятъ съ мене — това положение да се изхвърли отъ настоящия законъ, като пожелаемъ да се измѣни съответното законоположение отъ специалния законъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Владиславъ Мариновъ.

В. Мариновъ (с. д.): Г. г. народни представители! Можеби преждеговорившиятъ е правъ, като изхожда отъ своята наука, но азъ не съмъ съгласенъ да се изхвърли този членъ, защото той даде много добри практически резултати. Досега, понеже имаме много угари, много келемета, всички стопанинъ, билъ той лозар или земледѣлецъ, който борави съ кола въ своето землище, можеше свободно да се движи. Но сега, когато вода подя земя се засѣва било съ лозе, било съ други земледѣлски култури, движението е почти невъзможно. Азъ, като лозаръ, съмъ ималъ случаи да нося вода или колища на грѣбъ отъ 2 км. далечъ или пъкъ да изнасямъ гроздето на грѣбъ на 2 км. разстояние.

Този членъ може би не е съгласенъ съ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ, но той дава добри практически резултати. Науката, на която се опира г. Минковъ, е добра, но у насъ да търсимъ сервитутно право и да отварямъ пѣтица по отоманския наказателенъ законъ и т. н., това е дълга и широка работа, която мировиятъ сѣдия, окръжниятъ сѣдия или пъкъ касационниятъ сѣдия ще разрешаватъ много бавно и пакъ ще има боеве, пакъ нѣма да има пѣтица, и пакъ тя грѣбъ ще носимъ венчико, което ни трѣбва. Сегашното стопанство изисква едно друго глѣдане. Така напр. лозарството изисква торъ, вода, колища, ръсенъ и т. н. Даже и земледѣлието е таково.

Та азъ искамъ този членъ да си остане тъй, както е. Не е опасно, г. г. народни представители, че ще ставатъ злоупотрѣбления, защото тази работа става по комшийски, и ако нѣкъде комшии сгрѣшатъ, достатъченъ е мировиятъ сѣдия, за да поправи грѣшката. Винаги двама стопани отстъпватъ отъ сишура, колкото да може да мине една кола. Тѣй се разрешаватъ таква въпроси. Но има българи, хора арамии, които и за една педя земя убиватъ брата си — не се съгласяватъ. А необходимо е да мине пътъ. Даденъ ли имъ право да обжалватъ по касационенъ редъ, по административенъ редъ, адвокати да хващатъ, че единъ-си членъ отъ закона за гражданското сѣдоприводство се нарушилъ и неznamъ какво — пѣтица нѣма да имаме. Затуй моля този членъ да си остане тъй, както си е, даже да се премахне последната алинея и да остане старата редакция.

А. К. Минковъ (р): А-а-а!

В. Мариновъ (с. д.): Моля, не ме прекъсвайте. — Азъ моля да не се дава право да се обжалва решението на мировия сѣдия по касационенъ редъ, като се изхвърлятъ въ последната алинея на този членъ думитѣ „и подлежи на касационно обжалване“.

А. К. Минковъ (р): Това положение може да се уреди въ специалния законъ, а не тукъ въ закона за подобрене на земледѣлското производство.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Йосифъ Марулевъ.

Й. Марулевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Законоположението, за което говори г. Минковъ, не е ново.

А. К. Минковъ (р): Зная, че не е ново.

Й. Марулевъ (д. сг): Това законоположение го има и въ действующия законъ. Нѣма много да се мотивирамъ и да възпризвеждамъ онова, което каза г. Мариновъ. Азъ мисля, че това законоположение далечъ не е въ шротворечие съ постановленията на закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ. Касае се да се прокара пътъ между сишури, за да могатъ хората да отиватъ непосредствено до имотитѣ си. Знаете, особено днесъ, има култури, като тютюня, лозята и пр., отглеждането на които е съпроводено съ нуждата отъ единъ по-удобенъ пътъ, по който стопанинътъ да може да мине съ кола, за да отиде напр. да рѣе лозето или да бере грозде.

Но за да се избѣгнатъ злоупотрѣбленията, които ставатъ въ таква случаи, азъ смѣтамъ, че е необходимо да остане последната алинея на този членъ, която дава право да се обжалва решението на мировия сѣдия по касационенъ редъ.

Още една поправка ще искамъ да се направи въ този членъ, която смѣтамъ, че можъ да се приеме. Случва се, че заинтересованитѣ двама или трима стопани сѣседи прокарватъ пътъ презъ тамъ, където е най-удобно лично на тѣхъ, безъ да иматъ предъ видъ какъ позволява мѣстото. Ето защо, за да се избегне това, азъ смѣтамъ, че е необходимо да се прокарването на пътя да стави следъ една малка процедура — съ участието на всички заинтересовани сѣседи, презъ които имоти ще трѣбва да мине пътътъ. Защото често пъти се случва, че нѣколко сѣседи, за да прокаратъ пътъ, който трѣбва, преграждатъ на двѣ лозета на своя сѣсѣдъ, безъ той да има каберъ за тази работа, безъ да е видѣлъ нѣщо, безъ да е билъ на самото мѣсто, и по този начинъ неговитѣ имоти се повредятъ за чужда смѣтка. Та ще бѣде необходимо да се направи следната поправка: „която комисия следъ писмена покана до заинтересованитѣ сѣседи прокарва по най-кѣсото разстояние необходимия пътъ, като“.

М. Донсузовъ (с. д.): По добре „по най-удобното мѣсто“.

И. Марулевъ (д. сг): Да, която комисия следъ писмена покана до заинтересованитѣ съседни прокарва по най-удобното мѣсто" и пр., защото често пѣти най-късото разстояние може да не бѣде най-удобното мѣсто. При това положение, ние ще гарантирамъ заинтересованитѣ съседни отъ произволи.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Марулевъ! Съгласете се тѣзи думи да се прибавятъ преди думитѣ „решението на комисията“ и т. п.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Съгласете се така да бѣде.

И. Марулевъ (д. сг): Добре, съгласенъ съмъ. Значи въ втората алинея на чл. 151 отъ действующия законъ, дето се казва: (Чете) „Тамъ, дето нѣма полски пѣтища, необходими за отиване до имотитѣ на нѣкои стопани, заинтересованитѣ подаватъ заявления на кмета на общината, вѣ които землища се намиратъ имотитѣ, а той отъ своя страна назначава комисия въ съставъ и пр., която комисия“ — сега ще следва туй, което предлагамъ — „следъ писмена покана до заинтересованитѣ съседни прокарва по най-удобното мѣсто необходимия пѣтъ, като“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Не Ви разбирамъ. Азъ имамъ предъ себе си доклада на комисията, а Вие имате действующия законъ.

М. Донсузовъ (с. д): Да се прибави преди „решението на комисията“ и пр.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: И азъ казвамъ това: да се каже, че комисията, следъ призоваване на заинтересованитѣ, решава — какво решава?

И. Марулевъ (д. сг): Азъ ще го наредя съ докладчика.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на родниятъ представител г. Минчо Дилановъ.

М. Дилановъ (з): Г. г. народни представители! Съ този параграфъ се правятъ три нови измѣнения въ съответния членъ отъ сега действующия законъ: първо, увеличава се глобата отъ 50 л. на 500 л.; второ, замѣня се въ състава на комисията старшиятъ полски пазачъ съ единъ земеделецъ, посоченъ отъ общинския съветъ, и трето, решението на комисията подлежи на обжалване предъ надлежния мирови съдия, когато въ сега действующия законъ е казано, че решението на комисията подлежи на обжалване само по отношение на оценката.

Мене ми се струва, че отъ тѣзи три измѣнения трѣбва да се съгласимъ само съ второто, т. е. въ състава на комисията, вмѣсто старшия полски пазачъ, да вѣрѣе единъ земеделецъ, посоченъ отъ общинския съветъ. Това е много разумно. Но азъ не мога да се съглася да се увеличи глобата отъ 50 на 500 л. Вие знаете, че туй сѣ най-обикновените и най-чести нарушения, които ставатъ въ селата. Минаването презъ полски имоти е най-обикновеното нѣщо, като се има предъ видъ какво е разположението на нашитѣ полски имоти: между тѣхъ нѣма никаква междина, а има само просто забитъ единъ камъкъ на единия и на другия край на границата, които често пѣти не се виждатъ отъ сѣдбата. Когато се гласува сега действующиятъ законъ, имаше се предъ видъ да се тури по възможностъ по-малка глоба, за да не се злоупотрѣбява и глобява прекомерно населението. 500 л. глоба както се иска сега е много. Безспорно, загубата, която се напаса на единъ стопанинъ при газенето, е голѣма, но тя се оценява и се заплаща.

Азъ моля да се съгласи г. министърътъ да се приеме увеличението на глобата поне до 100 л., за да не се откриватъ врати за злоупотрѣбление.

Най-после, азъ не намирамъ за умѣстно да се обжалва изпѣло решението на комисията, защото по този начинъ често пѣти ще се закъснѣе съ удовлетворяването на една пужда, въ случая съ отварянето на пѣтъ, а съ туй ще се нанесатъ много по-голѣми стопански щети. Една група земеделци, които сѣ решили да прокаратъ пѣтъ до своитѣ имоти, докато чакатъ разрешение отъ съдята, ще нарушатъ и законъ и всичко, за да отидатъ до своя имотъ. Изтъкна се отъ преждоговорения единъ твърде характеренъ примѣръ по отношение на нашитѣ лозари. Не можете да си представите, каква е мъката на нашитѣ лозари, които често пѣти трѣбва да пренасятъ на тѣрба си вода за

прѣскане на лозята. Независимо отъ обстоятелството, че тѣ донасятъ вода дори отъ 5—10 км., но следъ като додѣтъ до лозята, трѣбва да я носятъ съ кобилица на пѣбли километри, докато стигнатъ до своето лозе. Ние трѣбва да облекчимъ нашитѣ стопани. Ние знаемъ какви сѣ нашитѣ работни земи. До тѣхъ нѣма никакви пѣтища. Докато нашето производство бѣше зърнено, нѣмаше опасностъ, че ще се стѣгчи труда на производителя, защото хората излизаха едновременно на сѣитба, на коситба, на жетва и на възидба, така че всѣка нива бѣше и пѣтъ. Но сега, когато лозарството започва да измѣства зърненото производство, налага се да има пѣтища. И азъ мисля, че по никой начинъ не трѣбва да се съгласимъ съ предложението на г. Минковъ да се отложи разрешението на този въпросъ, за да се уреди въ специаленъ законъ. Практиката досега е дала да се разбере, че разрешението на въпроса въ закона за подобрене на земеделското производство дава само добри резултати.

А. Н. Минковъ (р): Г. министърътъ ще Ви каже, че най-голѣми произволи и вагабонтлуди сѣ вършени. Ограбихте имотитѣ на хората. Шосе минава покрай нивата му, а нива и казва: „Има нужда отъ пѣтъ“! Татарско законодателство!

М. Дилановъ (з): Моля г. министра да се съгласи, щото и за въ бъдеще да се обжалва решението на комисията само по отношение на оценката; защото тя може да бѣде аслъ объектъ за спекула отъ комисията, като оценява ниско, и по този начинъ да ощетява достатъчно лицето, на което имотитѣ е нахвърненъ. Особено този членъ отъ закона става много приложимъ при онова предложението, което прави г. Марулевъ. По този начинъ ще се отнеме и тази опасностъ, отъ която мнозина се страхуватъ, да не се дава на комисията възможностъ да произволничи. Когато ще се прокара нѣкъде единъ пѣтъ, мене ми се струва, че не могатъ да не бѣдатъ взети предъ видъ интереситѣ и на ония лица, презъ които имоти ще мине този пѣтъ.

И. Марулевъ (д. сг): Къде е санкцията, ако комисията произволничи? Спорътъ не се разрешава съ това, ако нѣмате право да обжалвате решението на комисията предъ мировия съдия. Нѣма смисълъ иначе.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на родниятъ представител г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ ще ви моля да приемете този членъ тѣй, както го е редактирала комисията, като за улеснение и за по-голѣма ясностъ се добавятъ нѣколко думи, които ще предложа. Защото текстътъ на този членъ въ закона не е нищо друго, освенъ онова, което го има въ чл. чл. 223, 224 и 225 отъ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ. Тамъ законодателтъ е уредилъ този въпросъ. Тамъ се казва, че единъ имотъ, когато е ограденъ съ чужди имоти и стопанинътъ на този ограденъ имотъ нѣма достѣпъ до него, длъженъ сѣ стопанинътъ наоколо да му дадатъ достѣпъ или изходъ. Това даване на изходъ става по обикновения редъ въ гражданскитѣ съдилища, като се оценяватъ вредитѣ и загубитѣ, които ще понесатъ стопанинѣ наоколо. Търси се, безспорно, най-удобниятъ и най-евтиниятъ пѣтъ. Всичко това се урежда сега съ този законопроектъ при една кратка процедура. Имайте предъ видъ, г-да, че дотогава, докато нѣма кадастъръ непремѣнно ще има пужда отъ едно подобно законоположение: да се дава изходъ на стопанинѣ, имотитѣ на които сѣ оградени съ чужди имоти. Дотогава, докато нѣмаме кадастъръ, ще си служимъ съ подобни законоположения. Както въ закона за благоустройството на населенитѣ мѣста е дадено право при регулиране на градоветѣ да се отчуждватъ известни задѣдени дворични парцели, и това става по една специална процедура, много по-къса отъ тази въ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ, които е основата на този законъ за благоустройството на населенитѣ мѣста, така и въ този специаленъ законъ за подобрене на земеделското производство ние ще дадемъ възможностъ да се създаде пѣтъ съ едно постановление, което не лишавя гражданитѣ отъ гаранции за тѣхнитѣ права, защото тѣ могатъ да отнесатъ въпросътъ въ съда. Една предварителна комисия опредѣля прохода и следъ това издволниятъ може да обжалва решението на комисията. Съ сегашния текстъ ние създаваме контролъ и по същество, а не само по оценка.

М. Дилановъ (з): Ще се правятъ огледи безъ край.

Р. Василевъ (д. ст.): Азъ съмтамъ, че целта се постига. За по-голяма яснота може да се направи една добавка. Казано е „обезбжда необходимостта отъ искания пжтъ и разрешава въпроса за прокарването, като“. Следъ това може да се прибавятъ думитъ „има предъ видъ респоредаността на чл. чл. 223, 224 и 225 отъ закона за имуществата, собствеността и сервитутитъ“. Никакви други промѣни не трѣбва да ставатъ въ този параграфъ, защото съ него се задоволява една насъщна пужда на нашитѣ стопани, еднакво въ села и градове.

М. Дилановъ (з): Шомъ ще захванатъ сѣдницѣ съ огледи да разрешаватъ тѣзи въпроси, нищо нѣма да стане. Докато свършатъ огледитѣ, лозята ще изсѣхнатъ.

Р. Василевъ (д. ст.): Нѣма да изсѣхнатъ. Защото сѣдницѣ ще знаятъ че се касае за откриването на единъ проходъ. Както досега сѣдницата се занимаваше и контролираше решенията на комиситѣ относно оценитѣ, тѣй и за напредъ той ще контролира решенията на комиситѣ, относно прокарването на единъ проходъ за минаване.

Не съмъ съгласенъ да се намали глобата на по-малко отъ 500 л., защото най-големитѣ нарушения ставатъ по тѣзи синури, градини. Тѣзи нарушения по-рано се наказваха съ глоба до 50 л., а сега, при нашия обезцененъ левъ, глобата трѣбва да се увеличи 30 пжти, което прави 1.500—2.000 л. Нис поставяме 500 л., защото ако остане 50—60—100 л., селянинътъ ще наруши синура, ще си плати глобата и нѣма да иска да знае.

Затова азъ моля текстътъ досежно глобата да си остане така, както е.

М. Дилановъ (з): Може ли само за едно преминаване да се глобаватъ хората съ по 500 л.?

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Въ законитѣ често пжти има постановления, които страдатъ отъ единъ голѣмъ и постояненъ, хронически недѣжъ. Бихъ казалъ — безъ да обиждамъ адвокатитѣ народни представители — тѣзи закони носятъ белѣга, че сѣ съставени отъ адвокати, които, искамъ да предположа, не изключително отъ професионаленъ интересъ, а отъ любовъ къмъ своето изкуство, често пжти не желаятъ въ единъ законъ постановление, които разрешаватъ въпроситѣ бързо и окончателно. И въ дадения случай азъ съзирамъ този недѣжъ.

А. К. Минновъ (р): Бихъ желалъ на Вашия грѣбъ да се стовари това.

И. Марулевъ (д. ст.): (Казва нѣщо).

Д. Тодоровъ (д. ст.): Позволете, г. Марулевъ, когато стане дума за лозарство, да плачатъ лозаритѣ въ лицето на г. Владиславъ Мариновъ, но не адвокатитѣ въ Ваше лице.

Р. Василевъ (д. ст.): Има и адвокати лозари.

Д. Тодоровъ (д. ст.): Азъ ви моля, г-да, да обърнете внимание върху следното. Ако една комисия отъ хора съ тѣй различно положение, въ която участвуватъ и стопанитѣ, реши, че трѣбва да се створи единъ пжтъ, струва ми се, че всички по-нататѣшни дѣлги и широки процедури, които се предвиждатъ, сѣ излишни. Защото най-сетне трѣбва да предположиме, че въ тѣзи хора има човѣщина и не бива да дадемъ възможностъ на единъ инакъ българинъ, отъ деспотизма, чийто имоти се засѣгатъ, чрезъ безконечни дѣла да осуети желанието на 9-тѣ добри хора, които искатъ този пжтъ да се прокара по-скоро. И затова азъ особено наблягамъ на предложението на г. Владиславъ Мариновъ и моля тази алинея да остане тѣй: „Решението на комисията подлежи на обжалване предъ надлѣжния мирови сѣдия въ двенедѣленъ срокъ отъ деня на връчванетоъ преписъ отъ сѣщото на странитѣ. Решението на мировия сѣдия е окончателно и не подлежи на обжалване“. Думата „касационно“ се изхвърля, така че спорътъ да се разреши предъ мировия сѣдия, а не да отива по-нататѣжъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Пали Ивановъ.

П. Ивановъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Мене ми се струва, че глобата, която се предвижда, не е малка.

Ако я оставите въ такъвъ размѣръ, още сега въ много села ще има случая по стотина души да бждатъ глобени. Азъ ви увѣрявамъ, че 20% отъ населението минава презъ чужди имоти, за да отиде на своя имотъ и особено, когато започва жетвата. Ние сме твърде бързи когато глобяваме хората — по това споръ нѣма. Ето защо азъ предлагамъ да се намали глобата до 100 л. Какъвъ пжтъ трѣбва да извърви, за да отиде единъ селянинъ на своя имотъ — 200—300 метра. Може ли да нанесе повече отъ 100 л. загуба, като мине презъ нивитѣ? А вие искате да го глобите съ 500 л.

Р. Василевъ (д. ст.): Амн ако мине съ кола презъ нивата?

П. Ивановъ (д. ст.): Нѣма да мине съ кола. — Тѣй че глобата отъ 500 л. е доста голѣма. Нека тя се намали на 100 л., защото 100 л. сѣ достатъчно. Азъ моля г. министра да се съгласи съ това. Азъ ви увѣрявамъ, че въ нашия край 20—30% отъ населението минава презъ чужди имоти.

М. Дилановъ (з): Навсѣкжде е така.

П. Ивановъ (д. ст.): Азъ, за да отида до своята нива, ще мина презъ 15 ниви. Но ние на това не държимъ. Ние се съгласяваме помежду си. Има жетвари, които трѣбва да минатъ презъ чужди имоти, защото другояче не може. Мисля, че глобата отъ 500 л. е голѣма.

Д. Тодоровъ (д. ст.): Казано е до 500 л.

П. Ивановъ (д. ст.): Ако искате за напредъ селянитѣ да не се сбиватъ за тѣзи работи, намалете глобата.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Илия Караджовъ.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Г. г. народни представители! И азъ поддържамъ предложението за намаляване на глобата. Както е разпарцелирана нашата земя, за да отиде единъ човѣкъ на своята нива, трѣбва да мине презъ 10—15 ниви. Ако всѣки, който е правъ, заведе процесъ, сметнете, колко глоба ще трѣбва да плати онзи човѣкъ, който е отишълъ, напр. да прибере своята ралица, тютюнъ или маслодайни растения, които той като по-културенъ човѣкъ, е засѣлъ средъ кърищата, когато другитѣ сѣ сѣли жито или паревина. Азъ мисля, че що се отнася до глобата, тя трѣбва да бжде малка. Нис не можемъ да се позоваваме на онѣзи членове отъ закона за имуществата, собствеността и сервитутитѣ, които засѣгатъ всѣка друга собственост, но не и работната земя. Тукъ трѣбва бърза процедура и текстътъ, както е въ законопроекта, споредъ мене, е най-целесъобразенъ. Селянитѣ и безъ това, по доброволно съгласие, или по обичай, безъ да има решение на комисията, безъ да претендиратъ, минаватъ презъ чужди имоти.

И. Марулевъ (д. ст.): Вне не сте прочели тѣкста на закона.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Г. Минновъ по нѣкакви съображения обижда бившето правителство. Вне виждате, че и вапата Камара, или по-право комисията по Министерството на земледѣлнето, сжко така схваща нуждитѣ на нашето земледѣлие и възприема сжщитѣ форми. Азъ мисля, че процедурата трѣбва да бжде по-класа и да се ограничи до мировия сѣдия. Ако нѣкои опарничевци не желаятъ да се минава презъ тѣхнитѣ ниви, нека комисията се занимае съ това. Докато нѣмаме кадастъръ — а такъвъ скоро нѣма да имаме, защото въ Белгия въ течениъ на 25 години сж правили кадастъръ и нѣколко пжти сж правили корекции, а България е три-четири пжти по-голяма отъ Белгия и за кадастъръ и дума не може да става — трѣбва да се предвиди по-бърза процедура, защото тая е адвокатска. Тя е съ огледъ на обжалвания и пр. и пр. и докато се разреши въпросътъ, ще изсѣхне тютюнътъ, или ралицата, а даже и стопанинътъ ще умре.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Разискванията по този параграфъ сѣ прекратени. Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Глобата съвсемъ не е голѣма. Тя ще засегне ония, които безъ да искатъ да се възползуватъ отъ този законъ,

сами отиват да си отворят пътя. Единият такъв упорит човек, който не желае да върви по законен ред, ще мине съ колата си през младото лозе или през гюля или през някоя друга скъпа култура и ще нанесе пакост.

М. Дилановъ (з): Какъ ще мине когато има такава голѣма глоба?

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): За да се предотврати това, нека остане глобата 500 л.; тя не е голѣма.

М. Дилановъ (з): Не е голѣма ли?

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): 50 л. тогавашни не правят днесъ 500 л., а много повече. Азъ моля да се приеме редакцията на този параграфъ така, както я докладвахъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение отъ г. Атанасъ Минковъ да се изхвърли цѣлия параграфъ.

А. К. Минковъ (р): И да се направи съответното изменение въ закона за имуществата, собствеността и сервитутитъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложението на г. Атанасъ Минковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Другитъ предложения ще гласуваме като следваме текста на параграфа.

Има предложение отъ г. Минчо Дилановъ, подкрепено отъ г. Пани Ивановъ и г. д-ръ Илия Караджовъ, а именно глобата отъ 500 л. да се намали на 100 л.

М. Дилановъ (з): До 100 л.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Следъ това иде предложението на г. Йосифъ Марулевъ.

Й. Марулевъ (д. сг): Г. председателю! Моето предложение е напълно еднакво съ това на г. Ради Василевъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Не е напълно еднакво.

Й. Марулевъ (д. сг): Азъ се отказвамъ отъ него, защото го намирамъ напълно еднакво.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Тогава остава да се гласува добавката предложена отъ г. Ради Василевъ, която гласи така: (Чете) „Въ края на алинея трета, където се казва „обсжда необходимостта отъ искания пъкъ и разрешава въпроса за прокарването, като“ да се прибавятъ думитъ „има предъ видъ разпореджанията на чл. чл. 223, 224 и 225 отъ закона за имуществата, собствеността и сервитутитъ“. Които приематъ добавката, предложена отъ г. Ради Василевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Следъ това има предложение отъ г. Владиславъ Мариновъ, да се премахне последната алинея.

М. Донсузовъ (с. д): Не е последната алинея.

В. Мариновъ (с. д): Азъ съмъ съгласенъ съ г. Димитъръ Тодоровъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Значи оттегляте Вашето предложение.

В. Мариновъ (с. д): Да.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение отъ г. Минчо Дилановъ въ последната алинея следъ думитъ „Решението на комисията“, да се прибавятъ думитъ „по отношение на оценката“. Които приематъ прибавката на г. Дилановъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Има предложение отъ народния представителъ г. Димитъръ Тодоровъ, въ последната алинея следъ думитъ „окончателно и“, да се прибави думата „не“, като се изхвърли думата „касационно“. Значи текстътъ ще стане „о окончателно и не подлежи на обжалване“. Които прие-

матъ тази поправка, предложена отъ г. Димитъръ Тодоровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ § 96, заедно съ гласуваниѣ изменения, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 97. Старииятъ чл. 152 става новъ чл. 165 и добива следната редакция:

„Който унищожи, премахне или премѣсти предметъ или белегъ, положенъ или направенъ, за да се означи граница (синуръ) или межда, съ цель да причини другиму щета, се наказва съ тъмниченъ затворъ до 1 година и глоба до 5,000 л.

Въ бележика. Работни земи, граничащи съ гора или общинска мера, се заграждатъ отъ мѣстното население по решение на общинския съветъ. Ония, които откажатъ да изпълнятъ решението на общинския съветъ, се наказватъ съ глоба до 200 л., като заграждането се извършва за тѣхна сметка отъ общината.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на-родниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Тази материя бѣше уредена по-специално въ стария законъ. Споредъ него се налагаше наказание само тогава, когато се унищожеха трайни гранични знаци, установени между частни и обществени земи. Сега се прави едно изменение, което затрогва пакъ постановленията на наказателния законъ. Въ нашия наказателенъ законъ тази материя е уредена подробно. Тамъ е казано, че се налага наказание тогава, когато се унищожаватъ трайни гранични знаци. Азъ и по предходния членъ се противопоставихъ на това инцидентно изменяване съ единъ специаленъ законъ общитъ постановления на наказателния законъ, по които на сж изслушани заключенията на всички лица. Предложената редакция е много по-лоша отъ тази въ стария законъ, защото старииятъ законъ имаше за цель да запази граничните знаци между частни и обществени имоти. Сега уреждате една по-широка материя, която се урежда отъ наказателния законъ. Нѣма защо, при изричното постановление на наказателния законъ, да създавате ново постановление въ този специаленъ законъ и да създавате една анархия въ нашитъ правоотношения, та да не могатъ нашитъ правовеци да знаятъ коя материя въ кой законъ се урежда.

Р. Василевъ (д. сг): Нито йота нѣма изменена отъ чл. 366 отъ наказателния законъ.

А. К. Минковъ (р): Независимо отъ тѣзи съображения, че ние не трѣбва така, съ частични постановления, да отменяваме специалнитъ постановления отъ общия наказателенъ законъ, но тая редакция е много нещастна и ти ще даде основания за голѣми тълкувания: (Чете) „Който унищожи, премахне или премѣсти предметъ или белегъ, положенъ или направенъ, за да се означи граница (синуръ) или межда, съ цель да причини другиму щета, се наказва съ тъмниченъ затворъ до една година и глоба до петъ хиляди лева“. Г. г. народни представители! Едно такво положение ние не можемъ да приемемъ. Защото ако е въпросъ да се унищожаватъ трайни знаци, които сж установени, за да показватъ границата между два имота, безспорно е, че ние можемъ да допуснемъ една наказателна санкция, каквато се допуска въ всички народи, но когато ние даваме една такава редакция на тоя членъ, всички ония хора, които иматъ граждански спорове и които поради гражданскитъ спорове премѣстятъ или унищожатъ известни гранични знаци, които сж турени произволно, ще трѣбва да подпаднатъ подъ ударитъ на наказателния законъ. И, вмѣсто да ги отправимъ къмъ съответния съдъ, ние ще ги прагнемъ къмъ уголовния съдъ. И тогава какво ще стане? Често пъти този, който е невиненъ, този, на когото е преоранъ имота, като една граница, която е установена отъ нѣкого, произволно е била премахната, отиде ли да възстанови своя имотъ, ако е отъ по-слабитъ, ако не е приятелъ на кмета, може да му бжде съставенъ актъ и да бжде изправенъ да отговаря предъ уголовния съдъ. Това не трѣбва да се допуска. До-сега не можеше да се сжди углавно и да се налага наказание на този, който унищожи граниченъ знакъ, тогава, когато има споръ за границата; този споръ трѣбва да се предостави на съответнитъ граждански съдилища. Иначе ние рискуваме да узаконимъ единъ произволъ, да узак-

конимъ правото на по-силния да посегне на имота на по-слабия. Това ще бъде неминуемото последствие, ако приемете този членъ въ тая му редакция.

Старата редакция, както и постановлението на наказателния законъ, който урежда тая материя, предвиждаше да има наказание само тогава, когато единъ трайно установени гранични знаци, установени правилно, се нарушаватъ произволно отъ единъ съседъ. Но тъй, както е казано тукъ, ще има наказание дори тогава, когато съседитъ се препиратъ за междата. Има напр. единъ слогъ, който е установенъ произволно отъ единъ съседъ; другиятъ съседъ, който спори за този слогъ, ако дойде да го измѣни, естествено е, че ще го накажете. Или азъ съмъ турилъ произволно на моята граница нѣколко колове, нѣколко камъни; ако другъ дойде и каже: не, тукъ не е границата и я унищожи, премахне или премѣсти, вие ще му Наложите наказание. И понеже наказателниятъ постановления по този законъ ще се движатъ по особена кратка процедура — която не зная защо за хатъра на тѣзи и отъ тѣзи я създавате — тая кратка процедура ще бъде причина за голѣми произволи и често пъти този, който има право, ще бъде поставенъ на подсъдимата скамейка.

Азъ ще ви кажа единъ чудовищенъ случай на произволъ, за да видите колко внимателни трѣбва да бъдемъ по тази материя. Единъ богатъ селянинъ, братътъ на когото е загиналъ въ войната, дава на внучетата известна частъ отъ тѣхния имотъ, останалъ имъ отъ наследството. Тия деца, като постраснали, поискали да заведатъ дѣло за цѣлия дѣлъ. Отива, обаче, богатиятъ селянинъ, който е влиятеленъ, при кмета и последниятъ имъ съставя актъ по стария законъ че тѣ сж му изкосили ливадата, въпрѣки това, че той имъ я е далъ, и мировиятъ съдия ги наказва съ 6 месеца затворъ. Шестъ месеца стояха тѣ въ затвора, тъй като по чл. 62 отъ наказателния законъ имаше предварително задържане и не можаха да обжалватъ присѣдата. Та, благодарение на това, че кметътъ, който бѣше дружбашъ, имъ съставя единъ актъ, неподлежащ на обжалване, въпрѣки че този богатъ селянинъ имъ е далъ земята, тѣзи хора лежахъ въ затвора. Това е единъ фактъ, който може да се провѣри въ Видинското мирово съдилище: само защото кметътъ бѣше силенъ на деня, той съставя актъ на членоветъ на едно бедно семейство, че сж изкосили ливадата и тѣ подпаднаха подъ наказанието, предвидено въ стария законъ.

Можемъ ли ние да допуснемъ едно такова постановление, което изцѣло обръща напътъ правоотношения и създава основа за произволи, отъ които най-много страда нашето селско население? Нико имаме постановления въ наказателния законъ, които сж доста строги по отношение на този, който ги нарушава. Защо ще отиваме, когато има граждански споръ, да налагаме наказание на много наши селяни?

Азъ смѣтамъ, че този текстъ трѣбва да се изхвърли и да се остави съответствувалниятъ текстъ на наказателния законъ, или ако трѣбва да остане този текстъ, щека остане въ старата редакция, която защитава граничитъ на общественитъ и частни имоти. Този текстъ, обаче, който ни се предлага сега, не трѣбва да се приема.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. ст): Г. г. народни представители! Цитираниятъ текстъ отъ законопроекта о буквалонъ преводъ на чл. 366 отъ наказателния законъ. Ако има известна промѣна, тя е само въ санкцията: вмѣсто тѣмниченъ затворъ до три години, поставено е тѣмниченъ затворъ до една година и глоба до петъ хиляди лева. Поради съображението да се запазятъ полскитъ имоти, поради съображението за тия малки нарушения — премѣстването на сигуръ или на слогъ — да не бъдатъ наказвани лицата съ лишаване отъ свобода до три години, комисията смѣтна, че е хубаво една частъ отъ това наказание — дветъ години затворъ — да бъде замѣнено съ парична глоба колто е по-чувствителна, отколкото излежаването на още две години затворъ. Иначе текстътъ е сжщия, както е въ чл. 366 отъ наказателния законъ.

Необходимо бѣше за величитъ тѣзи нарушения, предвидени въ чл. 366 отъ наказателния законъ, относно полскитъ имоти, да направимъ едно специално измѣнение на тоя членъ. И ние смѣтахме, че е по-добре наказанието, тъй, както е съществувало досега въ специалния законъ — защото и въ стария текстъ съществува туй престъпно деяние, тъй както е квалифицирано въ цитирания текстъ,

отъ сегашния проектъ — да се измѣни въ смисъла, въ който азъ ви говорихъ, и то по съображенията, които тоже изложихъ. Нѣма защо да се противопоставяте на туй. Иначе тѣзи нарушения, които сж вече престъпни деяния, се отнасятъ пакъ до респективния съдъ и той се произнася съ присѣди на общо основание. Така што нѣма никаква кратка процедура, за която говори г. Минковъ. Това става на общо основание — съдебнитъ учреждения ще се произнасятъ по тѣзи въпроси.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилановъ.

М. Дилановъ (з): Г. г. народни представители! Ако възприемемъ становището, което защитава г. Минковъ въ случая, то би трѣбвало голѣма частъ отъ този отдѣлъ на законопроекта да бъде изхвърлена. Въ миналата Камара се внесе специаленъ законопроектъ за опазване на полскитъ имоти, като се целѣше по този начинъ материята, която засѣга запазването на полскитъ имоти, да се събере въ специаленъ законъ и да се направятъ по-достъпни, по-прогледна за общияскитъ власти, които съ общия наказателенъ законъ почти че не боравятъ, за да се дадатъ по този начинъ средства на тия власти да запазватъ полскитъ имоти, които сж най-важния обектъ на тѣхното внимание. Въследствие този специаленъ законопроектъ се изостави и се постави единъ отдѣлъ въ сегашния законъ за подобрене на земледѣлското производство.

Струва ми се, че мотивитъ, които приведе г. Ради Василевъ, сж достатѣчни, за да заставятъ всички ни да приемемъ до принципъ, че този въпросъ трѣбва да бъде разрешенъ въ закона за земледѣлското производство.

Друго, което има да кажа, то е, че глобата петъ хиляди лева е твърде голѣма. Знаемъ какви сж напѣтъ вради — да се хвърляме на голѣмитъ глоби — и затова моля да не се отива на петъ хиляди лева глоба, а наказанието да остане глоба хиляда, или до две хиляди лева най-много.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. ст): Г. г. народни представители! Азъ съмъ на мнение, че този текстъ трѣбва да се изхвърли отъ тукъ. Трѣбва да вървимъ къмъ опростотворяване на работата; не да пишемъ постоянно закони и да дойдемъ до положението, што да не ги знаемъ, когато ще трѣбва да ги приложимъ. Когато за сжщата тази материя имаме предвидено наказателно, достоявление въ общия наказателенъ законъ, по което имаме вече установена съдебна практика, по което имаме юриспруденция, по което имаме теория за правилното тълкуване и приложение на закона, тукъ ще вписваме новопостановленіе безъ нужда, за да се дудимъ утре какъ що го прилагаме. Наказанието въ стария текстъ е по-силно, отколкото това, което се предвижда тукъ. Следователно, съ нищо не можемъ да оправдаемъ връщането къмъ по-малкото наказание — до 1 година тѣмниченъ затворъ. И постановлението за паричната глоба, сѣщо съ нищо не може да се оправдае, защото модерното наказателно право се стреми къмъ тѣмниченъ затворъ, къмъ лишаването отъ свобода, за да може престѣпната воля да бъде направена. Наказанието глоба е допълнително наказание. То въ старитъ времена и въ среднитъ вѣкове бѣше много голѣмо — отиваше, къмъ конфискация, защото искаха по този начинъ да добиватъ резултати, като наказватъ не само личността, но и семейството и, Днешното модерно законодателство бѣга отъ глобати.

Р. Василевъ (д. ст): Напротивъ, увеличаватъ се.

А. Пиронковъ (д. ст): Ако нѣкъде се предписватъ глоби, тѣ се предписватъ въ изключителни закони за изключителни случаи, както е напр. законътъ за заплата на държавата.

Р. Василевъ (д. ст): И законътъ за търговията съ чужди платежни средства.

А. Пиронковъ (д. ст): Но навсякъде другде глобата е минимална и се налага като едно изключение. Нѣма защо тукъ да въвеждаме конфискацията за защита напр., на единъ материаленъ интересъ, какъвто е този въ случая, да се защити едно материално право, една частна собственостъ; щомъ има проявена една престѣпна

воля, ние тръбва да я пратимъ въ затвора, за да може да се поправи тамъ. И нѣма защо безъ нужда да се внесева това постановление тукъ и по тоя начинъ да се усложнява работата, безъ съ нищо да се уяснява въпросътъ.

Колкото се отнася до другитѣ наказания, които се предвиждатъ, тѣ сѣ умѣстни, защото по отношение опазиането на полскитѣ имоти въ общия наказателенъ законъ има само едно такова постановление. — чл. 366 — и поради това се наложи въ земеделскитѣ закони да се предвидятъ редъ други постановления за защита на полскитѣ имоти. Затуй тѣ сѣ оправдани въ това отношение. Но тукъ да приповтаряме единъ и същи текстъ, само за да се усложнява работата, не разбирамъ това.

Р. Василевъ (д. сг): Това е стария чл. 183 отъ закона за полицията въ селскитѣ общини, който съществува още отъ 20 години.

А. Пиронковъ (д. сг): Този текстъ го нѣма тамъ. Въ миналия законъ на дружбашитѣ за пръвъ пътъ се прогара това.

Има още едно положение. Съгласно новия чл. 194, за всѣко престъпно деяние по този законъ се съставя актъ; ако нѣма съставенъ актъ, не можете да преследвате виновника. Това е въ системата на наказанията — безъ той актъ не можете да заведете умално преследване. Напр., ако кометътъ не иска да състави актъ, по-нататъкъ прокурорътъ не може да изпълни длъжността си по отношение на едно престъпление, което е признато отъ наказателния законъ като деяние, което е вредно и извършването на което не тръбва да се позволява.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. д-ръ Цветанъ Дяковъ.

Д-ръ Ц. Дяковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Господата, които поддържатъ да остане текстътъ на разисквания членъ тѣй, както е предложенъ отъ комисията, смѣтатъ, че по този начинъ ще се даде една по-ефикасна и по-бърза защита на собствеността. Ако азъ, азъ и всички вие можете по този начинъ да си обясните това, защо, при наличността на чл. 366 отъ наказателния законъ, е станало нужда да се създава едно изменение и да се въвежда въ единъ специаленъ законъ, какъвто е настоящиятъ? И азъ смѣтамъ, че тия господа се лъжатъ. Намѣсто да се създаде една по-ефикасна защита на собствеността, напротивъ, съ това нововъведение . . .

Р. Василевъ (д. сг): Това не е нововъведение: има го въ предшествуващия законъ.

Д-ръ Ц. Дяковъ (д. сг): . . . се внася едно недоразумение, вследствие на което защитата на собствеността ще бѣде често пѣти илюзорна. Защо? По силата на чл. 366 отъ наказателния законъ (Чете) „Който унищожи, прѣмахне или прѣметъ предметъ или белегъ, положенъ или направенъ, за да се означи граница (синуръ) или межда, съ цель да причини другиму щета, наказва се съ тъмниченъ затворъ“. Чл. 18 отъ наказателния законъ казва какво е тъмниченъ затворъ; то е едно наказание, което достига до три години. А по новото постановление, което се внася въ законопроекта, който разглеждаме, наказанието тъмниченъ затворъ не може да надмине повече отъ една година. Следователно, защитата, която се дава въ дадения случай на земеделското производство, на земледѣлеца, на земята, ако щете, е много по-малко ефикасна, отколкото бѣше по-рано.

Но чл. 194 отъ законопроекта за изменение и допълнение на закона за подобрене на земеделското производство и опазиане полскитѣ имоти, който сега разглеждаме, е изриченъ; въ него е казано, че за всички престѣпления, които се извършатъ по настоящия законъ, ще тръбва да се следва една строго формална процедура, да се съставятъ актове, които да се подписватъ отъ нужното число свидетели — изобщо, формалности, които при нашитѣ нрави, при нашата култура, обикновено не могатъ да се следватъ и да се изпълняватъ. Ние всѣки денъ въ съдилищата виждаме, че тѣзи актове падатъ: адвокатитѣ се явяватъ въ съда и тъкмо тамъ намиратъ най-здравата почва за защита на своитѣ клиенти и много хора, които сѣ извършили престѣпления по този законъ, се издържатъ отъ рѣшетъ на правосъдието. Ако си остане текстътъ на чл. 366 отъ наказателния законъ, който ви цитирахъ, нѣма да има такъ строго формална процедура за

преследване на ошѣзи, които ще извършатъ престѣпление по този законъ, и нѣма да има къде да се ловятъ адвокатитѣ и тѣхнитѣ клиенти, обвиняемитѣ, да могатъ да се отърватъ и по този начинъ защитата на земеделското производство да остане илюзорна.

Прочее, независимо отъ ошѣзи общи размисления, които г. Минковъ разви и които сѣ много справедливи — че по една и съща материя не тръбва да отиваме да се ровимъ въ различни закони, и че, при наличността на единъ текстъ въ общия наказателенъ законъ, не тръбва да се създаватъ специални законоположения — независимо, казвамъ, отъ всичко това, ние, ако искаме по-правилно да се явимъ въ помощъ на земедѣлеца и по-ефикасно да защитимъ земеделското производство, ще тръбва да оставимъ въ сила текста на чл. 366 отъ наказателния законъ и да не създаваме подобни нови постановления, които въ нищо нѣма да помогнатъ на земедѣлеца, а ще внесатъ единъ хаосъ въ нашето законодателство.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ ви моля, да не бъдете снисходителни къмъ тия, които нарушаватъ границитѣ на чуждитѣ имоти. Много рѣдко е двама стопани, които иматъ съседни имоти, да нарушаватъ чувствително границитѣ на своитѣ имоти, защото тѣ всѣки денъ ги обикалятъ. И ако нѣкой наруши границитѣ на чуждъ имотъ, той тръбва да има или силна власт или пѣкъ да бѣде най-безсрамния и най-нахалния човѣкъ въ селото. За него наказанието не бива да бѣде малко.

Но мене ми се струва, че съ този членъ отъ законопроекта ще се защитятъ не толкова имотитѣ на частни лица, колкото общинскитѣ мери, общинскитѣ гори и особено училищнитѣ ниви, общинскитѣ ниви, църковнитѣ ниви и пр.; по отношение на тѣхъ всѣки счита себе си въ правото да ги заоре, да ги завладѣе, защото, споредъ нашитѣ български нрави, лудъ е този, който не лие отъ берлинска чешма.

Поради това, азъ бихъ молилъ да остане туй наказание тѣй, както е формулирано, защото то ще бѣде въ защита на общественитѣ имоти.

Но ако има противоречие между законитѣ досега наказанието, . . .

Донладчинъ П. Йоловъ (д. сг): Нѣма.

Д. Тодоровъ (д. сг): . . . азъ мисля, че нищо не пречи да остане текстътъ тѣй, както си е въ закона — до три години затворъ, но и глобата отъ петъ хиляди лева нека остане.

Р. Василевъ (д. сг): Една фактическа поддръжка на г. Дяковъ. Въ чл. 209 отъ законопроекта е казано, че ако актътъ и протоколътъ на обезщетението, възвъ основа на които е издадено наказателното постановление, не сѣ съставени споредъ разискванията на настоящия законъ, съдатъ продължава да разглежда дѣлото. Така че тѣ не падатъ подъ актоветъ, визиращи въ закона за горитѣ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има две предложения.

Едното предложение е отъ г. Минковъ, съ което сѣ съгласни и г. г. Пиронковъ и Дяковъ; то е да се изхвърли § 97. Който приема твоя предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранпето не приема.

Г. Тодоровъ! Настоявате ли на Вашето предложение?

Д. Тодоровъ (д. сг): Не. Ако настояватъ юриститѣ, горава да се гласува.

Р. Василевъ (д. сг): Не настояваме.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приема § 97, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранпето приема.

Донладчинъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете) § 98. Старитѣ чл. чл. 153 и 158 се съединяватъ и ставатъ новъ чл. 166 съ следната редакция:

„Който унищожи (извади, изчупи, отсече и пр.) цъби или части от посажданя съ овощни и черничеви дървета, лозя, гюлища и акациеви насаждения за колци за лозя и който унищожи, повреди или разшири чужди снопи, сѣно и други земеделски произведения или изсече кукурузъ, тютюнъ, бостани, и зеленчуци, наказва се съ тъмниченъ затворъ отъ 3 месеца до 1 година и глоба до 5.000 л.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 98, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 99. Чл. 154 се отменява“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 99, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 100. Въ стария чл. 155, който става новъ чл. 167, думата „поврежда“ се замѣня съ думитъ „повреди или унищожи“; думитъ „отъ 50 до 500 л.“ се замѣняватъ съ думитъ „до 1.000 л.“; думитъ „съ затворъ до 3 месеци“ се замѣняватъ съ думитъ „съ затворъ до 1 година“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 100, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 101. Стариятъ чл. 156 става новъ чл. 168.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 101, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 102. Стариятъ чл. 157, който става новъ чл. 169, се изменява така:

„Който открадне предмети или произведения на земеделско стопанство, които по естеството си или по обичай не сѣ подъ постоянненъ надзоръ, като сѣно на ливада, полски градински плодове, снопи, зърно, слама, колци отъ лозя и градини, земеделски орджия на полето и други такова, както и домашенъ добитъкъ, пусятъ, оставятъ или изгѣзватъ на паша, се наказва съ глоба до 3.000 л. и строгъ тъмниченъ затворъ до 5 години“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Шаронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Предлагамъ една редакционна поправка. Понеже главното наказание е строгъ тъмниченъ затворъ то трѣбва да бѣде по-напредъ. Значи, ще стане така: „се наказва съ строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години и глоба до три хиляди лева“.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Съгласенъ съмъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Пиронковъ предлага една редакционна поправка, съ която е съгласенъ и г. докладчикъ, а именно, да се каже: „се наказва съ строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години и глоба до три хиляди лева“. Който приематъ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема. Който приематъ § 102 заедно съ гласуваната поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 103. Стариятъ чл. 159, става новъ чл. 170.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 103, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 104. Въ стария чл. 160, който става новъ чл. 171, следъ думата „запали“ се прибавя думата „умишлено“, следъ думата „слама“ се вписватъ думитъ „стопански сгради“ и думитъ „наказва се съ тъмниченъ затворъ не по-малко отъ 2 години и глоба до 3.000 л.“ се замѣняватъ съ думитъ „съ строгъ тъмниченъ затворъ отъ 1 до 10 години“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Думитъ „стопански сгради“ трѣбва да се изхвърлятъ, защото въ наказателния законъ имаме по-строги наказания за палежъ на сгради. Тамъ тази материя е уредена по-добре.

Р. Василевъ (д. сг): Щщото е, само за по-ясно е казано „стопански сгради“.

А. К. Минковъ (р): Въ действующия законъ има предвидено специално наказание за запалване на земеделски произведения, защото въ наказателния законъ е по-малко наказанието.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Какво предлагате?

А. К. Минковъ (р): Думитъ „стопански сгради“ да се изхвърлятъ, защото въ наказателния законъ има по-строги наказания за запалване на сгради. Тамъ стопанските сгради сѣ квалифицирани, дали сѣ обитаеми или не сѣ обитаеми, и въ зависимостъ отъ това се предвиждатъ различни наказания, а тукъ се говори общо за стопански сгради.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикъ! Съгласенъ ли сте съ това предложение?

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Моля да се приеме текста така, както го прочетохъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ предложението на г. Минковъ, отъ § 104, да се изхвърлятъ думитъ „стопански сгради“, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято не приема.

Който приематъ § 104 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 106. Въ стария чл. 162, който става новъ чл. 173, думитъ „до 2 години“ се замѣняватъ съ думитъ „до 1 година“ и думитъ „глоба до 2.000 л.“ се замѣняватъ съ думитъ „глоба до 5.000 л.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 106 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 106. Въ стария чл. 162, който става новъ чл. 173, думитъ „съ тъмниченъ затворъ до 2 години“ се замѣняватъ съ думитъ „съ тъмниченъ затворъ до 1 година“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 106, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 107. Въ стария чл. 163, който става новъ чл. 174, думитъ „наказва се съ глоба отъ 10 до 50 л.“ се замѣняватъ съ думитъ „наказва се съ глоба до 1.000 л.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 107, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 108. Стариятъ чл. чл. 164 и 165 ставатъ нови чл. чл. 175 и 176“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 108, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чето)
„§ 109. Стариятъ чл. 167, става новъ чл. 177“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 109, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 110. Старият чл. 166, който става новъ чл. 178, се изменява, както следва:
 „Нарушителитъ на чл. 49 на настоящия законъ се наказватъ съ глоба отъ 100 до 1.000 л.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 110, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 111. Старият чл. 168 става новъ чл. 179 и добива следната редакция:
 „Нарушителитъ на чл. 50 отъ настоящия законъ се наказватъ съ глоба отъ 300 до 2.000 л., като същевременно недоброкачествениятъ и неавтентиченъ материалъ се конфискува и унищожава.

Конфискуването и унищожаването на материала се установява отъ комисия въ съставъ: мировия съдия, по единъ представител на агрономната и общинската власти и два вещи лица, отъ които едното посочено отъ представителя на агрономната власт, а другото отъ потърпевшия.

Забележка. Отговорността за продадения и засаденъ недоброкачественъ и неавтентиченъ материалъ се покрива съ 5-годишна давност. Оцетениятъ дърв. вреди и загуби на общо основание“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 111, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 112. Старитъ чл. чл. 169, 170 и 171 ставатъ нови чл. чл. 180, 181 и 182.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 112, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 113. Чл. 172 се отменява“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 113, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 114. Новъ чл. 183:
 „Неизпълнителитъ на разпореденията на чл. 78 отъ настоящия законъ се лишаватъ отъ правото да се ползватъ отъ облагитъ на този законъ“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 114, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 115. Новъ чл. 184:
 „Който продаде или употреби изброенитъ въ чл. 94 отъ настоящия законъ материали, внесени безъ мито, за други цели, се наказва съ затворъ до 1 година и глоба до 50.000 л., като плаща митото въ двоенъ размѣръ“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 115, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 116. Старият чл. 178 става новъ чл. 185.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 116, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 117. Въ стария чл. 174, който става новъ чл. 186, думитъ „се наказва съ глоба отъ 100—500 л.“ се замѣняватъ съ думитъ „се наказва съ глоба отъ 100—2.000 л.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 117, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 118. Въ стария чл. 175, който става новъ чл. 187, последното изречение „Стопанитъ на унищоженитъ посадения и пр.“ се изхвърля.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 118, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 119. Въ стария чл. 176, който става новъ чл. 188, въ втората алинея, думитъ „отъ 20 до 50 лева“ се замѣняватъ съ думитъ „отъ 50 до 100 л. Сжщата алинея става четвърта, а четвъртата алинея става втора“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 119, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 120. Старият чл. 177 става новъ чл. 189.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 120, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 121. Въ стария чл. 178, който става новъ чл. 190, думитъ „отъ 100 до 500 л.“ се замѣнятъ съ думитъ „отъ 500 до 2.000 л.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 121, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 122. Глави V и VI се отменяватъ изцяло.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 122, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 123. Открива се нова глава V съ следното заглавие:
 „Обезщетяване на повредитъ и установяване и преследване на престъпнитъ деяния“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 123, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. докладчик! По-късно въ следующия § 124 сж вписани много членове и всички не могатъ да се гласуватъ на единъ път, ще трѣбва за всѣки отдѣленъ членъ да се постави отдѣленъ параграфъ.

Докладчик П. Йолов (д. ср): (Чете)
 „§ 124. Въ глава V се вписватъ следнитъ нови членове:
 „Новъ чл. 191. На обезщетяване подлежатъ:

а) загубитъ, причинени отъ известни и неизвестни злосторници, отъ заловенъ и незаловенъ добитѣкъ, включая домашнитъ птици и кучета, като: повредане, разпльване или унищожаване кръстци, снопи, зърно или слама отъ тѣхъ, сѣно; повреди или унищожаване на земеделски оръдия и машини и въобщъ оставени на полето предмети по земеделското стопанство; изсичане, изкореняване, опасване, стѣпкване, окосяване или повреждане на овощни градини, единични овощни и черничеви дървета, лозя, лозови разсадници (маточници и вкоренилища), овощни разсадници, живи плетове, зеленчукови и черничевы градини, кошничарски върбови плантации, гюлища, тютюни, кукурузи, бостани, ливади, люцерница и всички едно и повече годишни земеделски култури; повреждане и унищожаване на пчелини и пчелни кошери, сгради, полски постройки, плетове, зидове и др. въ земеделскитъ стопанства; осакатяване или умъртвяване на едъръ и дребенъ добитѣкъ, включително домашни птици, безъ кучета; изгаряне на сѣно, слама, снопи, зърнени фуражни листници и всички други растителни произведения; разкъсаностански сгради, заедно съ намиращия се въ тѣхъ добитѣкъ, инвентаръ и пр.;

б) загубитъ нанесени отъ краджи на снопи, зърно, слама, сѣно, листа, плодове, грозде, дръвчета, лози, лозовъ материалъ и др. растителни произведения, дребенъ и едъръ добитѣкъ, домашни птици, пчелни кошери, оръдия и др. неспоменати тукъ предмети, служащи въ земеделското производство.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 124, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 125. Новъ чл. 192. Вещки загуби отъ пожаръ, причинени отъ вършачки, не се обезщетяватъ по настоящия законъ.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 125, моля, да вдигнатъ ржка. Божинство, Събрашето приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 126. Новъ чл. 193. Лозята, маточниците, овоцните и черничеви разсадници, градини, лозови укоренцици и кошери се обезщетяватъ по настоящия законъ, само ако сж записани въ специалния за това регистъръ въ общинското управление.“

Исключение се прави, когато повредитъ сж нанесени презъ време на посаждането или най-късно 10 дни отъ посаждането, въ който срокъ стопанинътъ е длъженъ да ги запише въ общинския регистъръ.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 126, моля, да вдигнатъ ржка. Божинство, Събрашето приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 127. Новъ чл. 194. За всѣко престѣпно деяние по тоя законъ се съставя по съобщение отъ потърпевшия или саудебно, актъ отъ представителъ на общинската властъ или отъ органитъ на подвижната земеделска катедра.“

Актътъ се подписва отъ съставителя, извършителъ и най-малко отъ двама свидетели. Ако извършителътъ откаже да подпише акта, това се удостоверява отъ съставителя на акта. Ако при поднасянето извършителътъ прави възражения, тѣ се отбелязватъ въ акта.

Освенъ това въ акта се посочва, дали сж престѣпното деяние сж причинени вреди отъ предвиденитъ въ чл. 191. Забележка. Подъ представителъ на общинската властъ се разбира: кметътъ, помощникътъ му, кметски намѣстникъ, членъ отъ общинския съветъ и членъ отъ тричленната общинска комисия.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Йосифъ Марулевъ.

И. Марулевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ цѣлата глава V, за обезщетяване на повредитъ и установяване и преследване на престѣпнитъ деяния, както констатираното на нарушенията, така и въ последствие налагането на наказанията, става по единъ начинъ напълно аналогиченъ съ този, който е предвиденъ въ закона за горитъ. Предъ видъ на това, че това е една материя, съ която ще трѣбва да се разправя непосредствено както секретаръ-бирникътъ, така и кметътъ, които често цѣти сж хора недостатъчно просвѣтени и подготвени за тази работа, особено селскитъ кметове, азъ мисля, че ще бѣде по-добре да заимствуваме отъ закона за горитъ онѣзи постановления, които говорятъ за това, какво трѣбва да съдържатъ актоветъ.

Въ втората алинея се казва: (Чете) „Актътъ се подписва отъ съставителя, извършителъ и най-малко отъ двама свидетели. Ако извършителътъ откаже да подпише акта, това се удостоверява отъ съставителя на акта. Ако при поднасянето извършителътъ прави възражения, тѣ се отбелязватъ въ акта“. Явява се въпросъ, когато този актъ и въ последствие протоколътъ, който ще състави комисията, бждатъ препратени на земеделския администраторъ, за да издаде той наказателно постановление, откаже ще вземе данни, кое е мѣстото, където е извършено нарушението, какъвъ е размѣрътъ на нарушението, за да може той да се убеди дали действително тази оценка, която е дала комисията, е права или не? Отъ друга страна, свидетелитъ, които сж присъжити при съставянето на акта за констатираното нарушение, въ последствие ще бждатъ викани пакъ за установяване на обстоятелствата, показани въ акта. Напоиница, тъй, както азъ ще предложа, членътъ ще стане малко по-подробенъ, но нѣма да бжде зле, напротивъ, ще бжде голѣмо улеснение. Предлагамъ членътъ да добие следната редакция: (Чете) „За всѣко престѣпно деяние по тоя законъ се съставя по съобщение отъ потърпевшия или служебно, актъ отъ представителъ на общинската властъ или отъ органитъ на подвижната земеделска катедра.“

Следъ това ще следва:

„Актътъ по възможностъ трѣбва да съдържа:

„а) времето и мѣстото на съставянето му и на извършването на нарушението, както и това, дали наруши-

тельтъ е хванатъ на самото мѣсто на нарушението или другаде и где именно;

„б) името, презимето и длъжността на съставителя на акта, както и точния адресъ на постоянното му мѣстожителство . . .“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Моля, г. Марулевъ, напишете това предложение.

И. Марулевъ (д. сг): То е написано, г. председателю. Вземамъ го отъ закона за горитъ. Съ това смѣтамъ, че ще има голѣма ясностъ. Такова съдържание иматъ актоветъ по закона за горитъ. По този начинъ много по-бързо и по-експедитивно ще се работи, а най-важното, нѣма да има толкозъ практики, колкото общински съвети има, както бѣше по досегашния законъ. Практиката по съставянето на актове по закона за горитъ е придобила гражданственостъ, усвоена е отъ толкозъ години отъ общинскитъ кметове и отъ горскитъ служащи.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Предложеното на г. Марулевъ би имало мѣсто, ако се съставятъ актоветъ отъ едни органи, които сж запознати съ процедурата по съставянето на актоветъ. Горскитъ стражаръ, комуто сж дадени формуляри и на когото сега въ специални курсове преподаватъ какъ да състави актове, знае по-добре тази материя. Недейте иска отъ този, който съставя акта, да търси нарушителя, защото това, както виждате въ чл. чл. 197 и 198, ще го извърши комисията. Този актъ е само поводъ, той не е формаленъ и неспазването въ него на формалноститъ не влѣче пропадането на казвъ и да е санкция.

А. Пиронковъ (д. сг): Ама давате на този актъ пълна доказателствена сила.

Р. Василевъ (д. сг): Въ чл. 209 се казва: (Чете) „Не е причина за прекратяване на дѣлото и обезсилване на наказателното постановление обстоятелството, че актътъ е протоколътъ на обезщетението, въз основа на който е издадено наказателното постановление, не сж съставени споредъ изискванията на настоящия законъ, или че самото наказателно постановление не съдържа всички указания, за които се говори въ чл. 206 отъ настоящия законъ. Въспрѣжки такива неформални недостатѣци, мировниятъ съдия разглежда и решава дѣлото по същество и издава осъдителна присѣда, щомъ бжде доказано, че престѣпното деяние е извършено.“

А. Пиронковъ (д. сг): Сжщевременно имъ давате пълна доказателствена сила.

Р. Василевъ (д. сг): Това е поводъ, по който специалната комисия по чл. 197 прави разследване, и тая комисия съ протоколъ трѣбва да установи, кой е виновенъ за повредата и да опредѣли размѣра на обезщетението. Тѣй че по този законъ актътъ има значение като поводъ да се повдигне преследване, да се назначи комисия, която да състави протоколъ за размѣра на обезщетението. По този законъ актътъ нѣма това значение, което има по закона за горитъ. И затова нѣма защо да съдържа актътъ толкова формалности, колкото предлага колегата г. Пиронковъ.

В. Молловъ (д. сг): Тогава трѣбва да се отгѣни чл. 222, който казва, че актоветъ иматъ пълна доказателствена сила.

И. Марулевъ (д. сг): Какъ ще има доказателствена сила актъ, въ който не се указва мѣстото, въ което е извършено престѣпението?

Р. Василевъ (д. сг): Има протоколъ на комисията.

И. Марулевъ (д. сг): Протоколътъ на комисията е следъ акта.

А. Пиронковъ (д. сг): И той се отнася до размѣра на обезщетението.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронков (д. ср): Въ този член е казано: „За всяко престъпно деяние.“ Ами за нарушените актове ще се съставят ли? „Престъпно деяние“ е едно, „нарушение“ е друго.

Р. Василев (д. ср): Престъпно деяние е и престъпление, и нарушение. Няма защо да ви чета лекции, г. Пиронков.

А. Пиронков (д. ср): Затова, азъ предлагамъ, следъ „престъпно деяние“ да се турятъ думитѣ „и нарушение“.

Р. Василев (д. ср): Трѣбва да кажете „престъпление и нарушение“.

А. Пиронков (д. ср): Второ, предлагамъ въ забележката, следъ думитѣ „кметски намѣстникъ“, да дойдатъ думитѣ „членъ отъ тричленната общинска комисия“, а следъ думитѣ „членъ отъ общинския съветъ“, да се прибавятъ думитѣ „натоваренъ отъ общинското управление съ заповѣдъ“, защото иначе излиза, че всички общински съветници по своя воля ще тръгнатъ и ще съставятъ актове.

Р. Василев (д. ср): То се знае.

А. Пиронков (д. ср): Какъ се знае? Трѣбва да се пише.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикъ! Съгласни ли сте съ предложението на г. Пиронковъ?

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): Не.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. ср): Това, което предлага г. Пиронковъ, е непрактично. Обикновено кметътъ ще накара да извърши тази работа оня общински съветникъ, който му е под ръка, който се намъри. Ако трѣбва да отива да състави актове само този единиченъ отъ 12-тѣ съветници, който е натоваренъ съ заповѣдъ, ще се вържатъ рѣшетъ на кмета. Такива престъпления ставатъ често.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Настояватъ ли, г. Пиронковъ, на предложението си?

А. Пиронков (д. ср): Настоявамъ, защото иначе всички общински съветници може да бѣде взети отъ улицата и да отиде да съставятъ актове.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение отъ г. Марулевъ, втората алинея на § 127 да се замѣни съ текста на чл. 173 отъ закона за горитѣ, а именно: (Чете)

„Актьтъ трѣбва да съдържа:

а) времето и мѣстото на съставянето му и на извършването на нарушението, както и това, дали нарушителътъ е хванатъ на самото мѣсто на нарушението или другаде, и где именно;

б) името, презимето и длъжността на съставителя на акта, както и точния адресъ на постоянното му мѣстоожителство; ако нарушението е открито отъ друго, същитѣ сведения се вписватъ и за откривателя;

в) името, презимето, възрастта, заетието и мѣстоожителството на нарушителя; ако той е непълнолетенъ (до 17-годишна възраст), вписва се и името на неговия родител или настойникъ; ако е слуга, работникъ, пастиръ и др., вписва се името и презимето и на господаря му; ако господарятъ е нѣкакво дружество, посочва се какво е дружеството и где е неговото сѣдалище;

г) вида и размѣра на нарушението и обстоятелствата, при които е извършено;

д) вида и количеството на задържанитѣ материици, оръдия, вещи и др.;

е) имената и показанията на свидетелитѣ, които сѣ присъствували при откриването на нарушението или при съставянето на акта, както и точния адресъ на постоянното имъ мѣстоожителство;

ж) отговора и обясненията на нарушителя, както и имената на свидетелитѣ, които той е посочилъ за доказ-

ване несъстоятелността на акта, като се посочатъ и обстоятелствата, които тѣ ще установятъ;

Актьтъ се подписва отъ съставителя, отъ нарушителя и най-малко отъ единъ свидетелъ, който е присъствувалъ при откриване на нарушението, или при съставянето на акта.

Въ случай че нарушителътъ откаже да подпише акта, или не посочи свидетели за оборване съдържанieto му, това се удостоверява върху самия актъ отъ надлежния кметъ или кметски намѣстникъ и поне отъ единъ свидетелъ, въ чийто присъствие нарушителътъ се поканва да подпише акта и да посочи свидетели. Когато нарушителъ сѣ кмета или неговия помощникъ, отказътъ се удостоверява отъ двама свидетели.

Съ това предложение не е съгласенъ г. докладчикътъ.

Който приема предложението на г. Марулевъ, моля, да вдигнатъ ръка. Меншество, Събранието не приема.

Има предложение отъ г. Пиронковъ, въ забележката, следъ думитѣ „кметски намѣстникъ“, да се каже „членъ отъ тричленната общинска комисия“, а следъ думитѣ „членъ отъ общинския съветъ“ да се каже „натоваренъ отъ общинското управление съ заповѣдъ“.

Който приема тая поправка, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Който приема § 127 съ гласуваната поправка, предложена отъ г. Пиронковъ, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Ще пристѣпимъ къмъ опредѣляне на дневния редъ.

Моля да се съгласите съ следния дневенъ редъ за утре:

Трето четене законопроектитѣ:

1. За отпущане народна пенсия на Ст. Панаретовъ, дългогодишенъ професоръ въ Американския „Робертъ Колежъ“ въ Цариградъ и пр.

2. За освобождаване на германската легация въ София отъ всички държавни и общински мита и пр. въ свързка съ покупката на здания.

Второ четене законопроектитѣ:

3. За адвокатитѣ.

4. За измѣнение забележката къмъ чл. 72 отъ закона за воднитѣ синдикати.

5. За данъка върху приходитѣ на лицата и дружествата.

6. За измѣнение и допълнение на закона за подобрене земеделското производство и опазване полскитѣ имоти (продължение разискванията).

7. Първо четене законопроекта за допълнение чл. 1 отъ закона за амнистията отъ 26 юлий 1924 г.

8. Второ четене законопроекта за устройството на сѣдилищата.

Първо четене законопроектитѣ:

9. За измѣнение нѣкои наказания въ наказателния законъ.

10. За измѣнение на закона за увеличение въ десеторенъ размѣръ наема на имоти на обществени учреждения.

11. За въздухоплаването.

12. За окръжнитѣ съвети.

13. За измѣнение забележката къмъ чл. 101 отъ закона за измѣнение и допълнение на военно-сѣдебния законъ.

14. За измѣнение и допълнение на закона за измѣнението и допълнението на закона за общинския налогъ отъ 9 августъ 1924 г.

15. За измѣнение и допълнение на закона за уреждане на недвижимата собственост въ новитѣ земи.

16. За разрешение на Пловдивската градска община да откупи помѣщението на бившата Пловдивска духовна семинария и пр.

17. Второ четене законопроекта за въвеждане измѣнение на административното дѣление територията на царството.

18. Първо четене законопроекта за прибавяне нова забележка къмъ чл. 768 отъ търговския законъ.

Който приема този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 19 ч. 50 м.)

Подпредседателъ: д-ръ Б. ВАЗОВЪ

Секретаръ: ИВ. Г. ЛЪКАРСКИ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народните представители: Христо Михайловъ, Димитъръ Тодоровъ, Велико Стефановъ, Иванъ Черневъ, Александъръ Христовъ, Христо Славейковъ, Христо Пуневъ, Тодоръ Влайковъ, Иосифъ Марулевъ, Асепъ Господиновъ, Никола Алексиевъ, Никола Марковъ, Иванъ Терзиевъ, Христо Славковъ, Христо Поповъ, Стефанъ Гочевъ и Господиновъ; неразрешени на Михо Марковъ	2023	бертъ-Колежъ“ въ Цариградъ и царски извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ (Обърнато въ законопроектъ — първо и второ четене)	2027
Питане:		3. за освобождаване на германската легация въ София отъ всички държавни и общински мита, бери и др. плащания въ свръзка съ покупката на две здания, разположени на ул. „Графъ-Игнатиевъ“ № № 58 и 60 (Обърнато въ законопроектъ — първо и второ четене)	2028
1. отъ парламентарната група на Социалдемократическата партия до министъръ-председателя и министра на войната относително премахването на военното положение, цензурата и осигуряване свободата на събранията (Развиване и отговоръ)	2023	Законопроекти:	
2. отъ народния представител Петъръ Алекоевъ къмъ министра на финансите относително разпредѣленето на 330-милионния кредитъ за подобрене положението на държавните служители (Съобщение)	2023	1. за процентенъ данъкъ върху тютюна (Съобщение)	2023
Предложения:		2. за постройка и издръжка на санаториумъ и пощивни станции за служителитъ по пощитъ, телеграфитъ и телефонитъ (Съобщение)	2023
1. за одобрение на подписаната въ София на 6 юний 1925 г. конвенция за взаимно безплатно подпомагане на беднитъ болни между България и Чехословацката република (Съобщение)	2023	3. за измѣнение и допълнение закона за разрешаване на Бургазката градска община да сключи заемъ (Трето четене)	2027
2. за отпущане народна пенсия на Ст. Панаретовъ, дългогодишенъ професоръ въ американския „Робертъ-Колежъ“ въ Цариградъ и царски извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ въ Вашингтонъ (Обърнато въ законопроектъ — първо и второ четене)	2023	4. за допълнение чл. 13 отъ закона за облекчение жилищните нужди (Трето четене)	2028
		5. за извършване водопровода Рила—София (Първо четене)	2028
		6. за измѣнение и допълнение на закона за подобрене земеделското производство и опазване на полскитъ имоти (Второ четене — продължение докладването и разискване)	2028
		Дневенъ редъ за следуюцето заседание	2049